

REDACTIA

Arad, Str. Aulic (Adam)

ABO MENTUL

Peru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

It-ri de Duminecă pe
an fl. 2.—

Amra României și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se inapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulic (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare public.
caziune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sînt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 39

Deschiderea noului internat românesc din Beiuș.

Duminecă, în 19 Sept. (1 Oct.)
1899 s'a sfințit prin episcopul diece-
san al Aradului, Pr. S. Sa Iosif Gol-
ciș, și s'a predat menirii sale, sub
patronagiul Sfântului Marelui mucenic
Dimitrie, internatul gr.-or. român,
care l'a întemeiat diecesa Aradului
pentru tinerimea română de religiea
ortodoxă dela gimnaziul gr.-catolic
român din Beiuș.

O zi de bucurie, zi de sărbătoare
va rămâne aceasta în istoria cultu-
rei poporului român, căci atunci s'a
ridicat un așezământ de cultură pen-
tru tinerimea gimnazială eschisă până
acum dela binefacerea îngrijirii pă-
rintești și ale creșterii religioase-
morale.

Separatismul confesional, ca să
zicem fanaticism religios, ridicase
un mur despărțitor între tinerimea ro-
mână dela gimnaziul român din Be-
iuș, o parte bucurându-se de toate
ajutoarele putincioase din partea pa-
tronilor gimnaziului, ear' cealaltă
lipsită aproape de ori-ce îngrijire și
ajutorare pentru câștigarea învățat-
urilor gimnaziale.

Nu vom a face recriminări, dar
vom constata faptul, că fiul poporului
român din provincia Beiușului, care
este în majoritate covârșitoare de re-
ligiea ortodoxă, erau cu desăvîr-
șire eschisși dela binefacerea interna-
tului gr. catolic, întemeiat prin dârnia
ea Pr. S. Sale Episcopului Pavel.

Deosebirea aceasta între tineri-
imea română, făcută pe chestia con-
fesionalismului, a mahnit adânc obștea
Românilor ortodocși, mai ales pe cre-
dincioșii bisericii române ortodoxe
din Beiuș, cari cu un zel neobosit
și cu o stăruință de fier, într'un timp
relativ foarte scurt, spriginiți și de
sinodul eparchial al diecesei Aradu-
lui, au ridicat internatul, care astăzi
adăpostește 50 de tineri români! În
lipsa mijloacelor clădirea nu e termina-
tă încă decât pe jumătate, ear' când va
fi completată, internatul va pute adă-
posti până la 150 de tineri români,
fărăosebire de religie, căci în-
temeietorii acestui așezământ cultural
nu s'au pus pe terenul exclusivismu-
lui confesional.

Un lucru însă ar fi de dorit, și
anume, că auctoritățile superioare
ale gimnaziului, îndeosebi corpul
profesoral, să privească și să con-
sidere noul internat nu numai ca o
școală educativă, menită a ajuta in-
strucțiunea gimnazială, dar mai ales
ca un mijloc de a atrage tot mai
mulți tineri pentru frecuentarea, impo-
pularea gimnaziului, ceea-ce va ridica
mult numele și nimbul gimnaziului.

Să sperăm, că oamenii luminați,
inteligenta română din Beiuș, vor
pune mai pre sus de toate interesele
culturale și naționale ale neamului
românesc.

Slovacii nu se lasă. În repetițe rân-
duri am amintit despre Slovaci din Sarvaș
ca despre unii, la cari conștiința națională
e mult mai puternic dezvoltată decât în
toate celelalte colonii slovace din comita-
tele de miază zi ale Ungariei, cum e te
spre pildă și cea mai mare colonie din ora-
șul Ciaba, unde Slovaci nu prea au des-
voltat simțământul național, deși nu se sfi-
esc a vorbi în limba lor ori unde ar fi.

Lupta Sarvașenilor se duce mai ales
în b.erică; unde cu timpul, sub stăpâni-
rile anterioare, au isbutit diferite persoane
lăpdate de neam a vîri limba maghiară.
De vr'o 3-4 ani încoace lupta s'a întezit
și după toate ce es la iveală se pare, că
Slovaci din Sarvaș sunt pe cale a lvinge
și a-și curăți biserica de cele străine. Drept
una din dovezile despre care se pomenia
în săptămânile din urmă este și faptul, că,
precum scriu foile maghiare: „*deputatul die-
tal Daniil Haviar a abzis de la postul de
inspector mirean al bisericii din Sarvaș, el,
care a fost apărător neobosit al intereselor
maghiarismului.*“

Dacă învingea el în lupta purtat', de-
sigur n'ar fi abzis.

Foarte cum se cade se poartă deci
odrasla slovacă aruncată din munții Tisrei
pe șesurile Ungariei.

Mitropolitul Meșianu la Blaj.

Un eveniment pe cât de plăcut
și îmbucurător, pe atât și de însem-
nat ni-se vestește din orașelul Blaj.

Luni, în 2 Octombrie n., Inalt
Prea Sântia Sa mitropolitul Ioan
Meșianu, însoțit de Prea Cuvioșia Sa
dl archim. și vicariu arhiepiscopesc
Dr. Ilarion Pușcariu, a plecat din
Sibiu la Blaj, ca să facă o vizită
I. P. S. Sale Dlui mitropolit gr. cat.
Dr. Victor Mihályi.

O idee fericită aceasta și îmbu-
curătoare. de-opotrivă, pentru credin-
cioșii ambelor bisericii surori.

Au trecut decenii la mijloc, de-
când raporturile între reședințele mi-
tropolitane din Sibiu și Blaj au fost
cât se poate de reci, și capii celor
doue bisericii române numai de tot
rar aveau întâlnire unul cu altul; la
reședința vre-unuia însă aproape de
loc nu.

Prin pasul făcut acum, Inalt Pr.
S. Sa Mitropolitul Meșianu a ținut să
schimbe relațiunile de până acum
ale antecesorilor săi față cu primii
prelați ai bisericii române greco-
catolice.

În ziua arătată I. P. S. Sa Mi-
tropolitul Meșianu a sosit în gara de
la Blaj la orele 12 $\frac{1}{2}$ din zi, întim-
pinat fiind de dl secretar Dr. Isidor
Marcu, de catechetul liceului I.
Sabo, de notarul comunei Simeon
Muntean și de preoții gr. or. Ioachim
Marcu din Tău și N. Mărginean din
Cenade.

De la gară Inaltul oaspe, impre-
ună cu vicariul său, luând loc în
trăsura eu patru cai, a tras la cur-
tea metropolitană, unde l'a primit
Insuși Metropolitul Dr. Mihályi.

Inaltul său oaspe confrate, Mitro-
politul Mihályi l'a pus la dispoziție toate apar-
tamentele din etagiul II. al castelului me-
tropolitan, ear' P. C. Sale vicariul Pușca-
riu l'a dat cuartir în catul I. al vechii re-
ședințe.

După vre o trei pătrare de oră I. P. S.
Sale Mitropolitul Meșianu l'a s'au presentat
corporațiunile din Blaj, cari au venit să-l
salute. Acestea au fost conduse de Răvdș.
Dn preposit capitular Ioan M. Moldovanu,
care a dat expresiune bucuriei, ce o simt
cu toții, vîzînd în mijlocul lor pe archipă-
storul bisericii surori, urîndu-l ani mulți
și fericit pentru îndeplinirea sftel chierări,
spre binele bisricei și al națiunii române.
A fost reprezentat întreg corul canonicilor
metropolitani cu asesorii consistoriali, pro-
fesorii de teologie, funcționarii consistoriali
și un număr însemnat de fruntași mireni
din Blaj etc.

Alocuțiunea d lui preposit a fost în
soțită de urările însuflețite ale celor de față.
Mitropolitul Meșianu a mulțumit în cuvinte
foarte călduroase, arătînd, că și-a ținut de
o datorie a veni să salute pe căpetenia
bisericii române surori. După acestea dl
preposit Moldovan a presentat pe rînd pe cei
de față.

Seara Metropolitul Mihályi a dat o
masă mare în onoarea Inaltului său oaspe,
ear a doua zi dimineața I. P. S. Sa Metro-
politul Meșianu s'a reintors cu trenul acce-
lerat la Sibiu.

S'a scumpit banul.

De vr'o două săptămîni mereu sburau
în toată țara știri, că se împuținează banii
și că prin urmare vor fi scumpi. până în-
tr'adevăr, acum vr'o cinc zile, pe piața din
Budapesta, mai întâiu începură să scadă
hârțiile de valoare și apoi se vorbia de mai
multe falimente. atât în braslea întreprinze-
torilor de clădiri, cât și printre speculanții
dela Bursă.

În Viena însă nu s'a întemplat nici
un rău, acolo s'au scumpit numai banii,
adece ori-cine se împrumută, fie bancă ori
om s'nguratic, trebuie să plătească mai mari
percente, decât până acum. Scumpirea
aceasta a banilor își are obârșia în Londra,
unde Banca englezească care împrumută
bani mai estin decât ori-cine altul pe lume,
a urcat discontul, adece percentele la 4 $\frac{1}{2}$,
ceea ce acolo nu s'a pomenit de vr'o 30 de ani.
Aceasta din cauza războiului ce mîne-po-
mîne are să izbucnească între Engliera și
Transvaal-ul, precum istorisim într'un alt
articol al numărului de azi.

După Banca engleza că s'au luat
încă în aceeași zi o seamă de alte bănci
naționale de bancnote, așa spre pildă: cea
din Berlin a urcat percentele de la 5 la 6;
cea bavareză din München, de la 6 $\frac{1}{2}$ la 7 $\frac{1}{2}$;
cea belgiană din Bruxella a urcat percentele
cu 1/2; tot așa și cea daneză.

Banca austro-ungară, precum vesti-
sem la timp, urcase discontul său cu 1/2 $\frac{1}{2}$ %,

încă la 20 Septembrie și e vorba să l ri-
dice earăși încă cu cel puțin 1/2 $\frac{1}{2}$ %, astfel
că va împrumuta bani cu 5 $\frac{1}{2}$ %, un lucru
ăsta care nu s'a întemplat de 20 de ani. Ba
unii prevestesc chiar că va ajunge până la
6 $\frac{1}{2}$ %, dacă treaba stă așa, că chiar înainte
de a fi ridicat într'adevăr Banca națională
percentele, toate celelalte Bănci mari din
Budapesta, care se împrumută de la ea, nu
dau bani mai jos decât cu 7%. Așa scumpi
vin banii la băncile din Arad, care la rînd
lor sunt silite a urca și ele interesele
la 8 $\frac{1}{2}$ —9 $\frac{1}{2}$ %.

Recomandăm deci în toată sinceri-
tatea și cu stăruință publicului român,
ca în astfel de împrejurări să se abțină
de la făcerea datoriilor, căci percentele
cele mari ar fi în stare să prăpădească
pe om. Mai virtos fiecare să căutăm a ne
desgreuna de datorii.

Cine așa va face, sie-însuși își va
zice, că cuminte a fost.

DIN AUSTRIA.

Cetitorilor nostri, al numărului dublu,
suntem dator să spunem, privitor la trebile
din Austria, ceea-ce s'a întemplat dela sêp-
tămîna trecută încoace și o știu cetitorii
numerilor nostri de toate zilele.

După-ce mai mulți bărbați, pe cari
l'a însărcinat M. Sa cu alcătuirea unui nou
ministeriu, n'au isbutit, Monarchul a pus
sarcina aceasta pe umerii guvernatorului
țării Stiria, contele Clary-Aldringen, care a
reușit în sfîrșit a-și găsi tovarășii de lucru,
pe ceialalți 8 miniștri. Și anume așa, că
doi, ministrul pentru apărarea națională
(*Landwehr*), ceea-ce correspunde la noi cu
honvezimea), și acela pentru chivernisirea
căilor ferate au rămas cei vechi. Cât pentru
celelalte șese treburi, și-a ales miniștri
numai din tagma slujbașilor, ear' nici de-
cum din șirurile deputaților sau altor oa-
meni politici, precum este regulă și obiceiul.

M. Sa l'a spus din capul lucrului
contelui Clary, care va fi ministrul-president,
că noul minister nu va sta la putere de-
cât câteva luni, pentru a îndeplini o
menire anume prescrisă. Aceasta va fi:
a desființa mult pomenitele ordonanțe cehece,
pentru a îmblînzî pe Nemți, să nu facă
scandaluri și să nu împedecă alegerea
Delegațiunei austriace în parlamentul din
Viena. În schimb noul guvern va depune
în dietă o nouă lege despre drepturile și
folosirea tuturor limbilor în Austria. Apoi
va veni să se discute asupra învoielii sau
pactului economic ce l'au încheiat *Szëll*
și *Thun* în numele Ungariei și Austriei.
Și încă vr'o două-trei legi de mai
puțină însemnătate. Dacă toate acestea vor
pute fi aduse la îndeplinire în bună pace
și rînduială, minnisterul de față va face
peste câteva luni loc la un alt minister,
statornic, care va avè să ducă trebile
statului mai departe.

Nu se poate zice însă, că lucrurile
se vor desfășura în pace și rînduială, cum
ar dori M. Sa, căci în primul rînd *Cehii*
sunt tare mînioși, că li-s'a desființat egala

îndreptăţire a limbilor lor cu cea germană în regatul Boemiei. Poate însă, că se vor linişti dându-li-se şi alte despăgubiri decât cele întemplăte în zilele din urmă, anume: o şcoală înaltă tehnică pentru creşterea de ingineri şi fabricanţi în capitala Moraviei Bërno (Brünn), şi apoi numirea de arhiepiscop la Praga a unui tânăr preot (naţional ceh.

Cu toate acestea nu e exclus că vor urma şi furtuni mari în parlamentul din Viena, mai ales când va veni vorba despre pactul economic cu Ungaria.

Germania şi Rusia

Ocupându-se de chestiunea Transvaalului, ziarul „*Rossia*” se întreabă dacă diplomaţia rusă, basându-se pe deciziunile conferinţei de la Haga, nu va încerca să recomande Angliei şi Transvaalului un tribunal de arbitragiu.

Avându-se în vedere sentimentul general ostil Angliei, e foarte posibil că din Europa vor merge numeroşi voluntari în ajutorul Burilor, după cum au plecat odinioară voluntari raşi în Sèrbia.

Dacă Anglia va căuta să împedice o astfel de mişcare, atunci e posibil, că Rusia îşi va spune cuvântul său hotărâtor.

Mai departe: dacă Anglia va supune Africa de sud, Rusia va cere o compensaţie potrivită.

Există serioase motive de a se presupune, că Anglia a încheiat o înţelegere cu Germania şi a pus acesteia în perspectivă avantajii, probabil în Asia mică, înăuntrul său foarte aproape de sfera de influenţă rusească. De altminterdea, Rusia poate privi liniştită o apropiere a Germaniei de golful persic, câtă vreme nu sunt atingşi termii sudicii al mării negre. Dar un război în Africa de sud oferă un moment foarte priincios pentru întărirea influenţei ruse în Persia. Aci poate cere Rusia de la Anglia cea mai potrivită compensaţie.

„*Syn Otecestva*” scrie:

Schimbarile în relaţiunile Germaniei faţă de Transvaal ne reamintesc timpurile lui Bismarck pe care dl de Bülow se sileşte din toate puterile să-l imiteze, şi arată lămurit că Germania, păşind pe terenul politice de interese, nu se dă înapoi de la uciolii demers, dacă acesta i-se pare folositor. Nu ştim ce răsplată a dobândit Germania în schimbul nimicirii Transvaalului, dar vedem că ea, ca stat mare, urmăreşte o politică de interese, şi mai vedem că în Rusia, cu toate simpatiile mari pentru Transvaal, nu se face nimic spre a

se aduce un sprigin practic Burilor. Suntem însă de părere că diplomaţia Europei continentale are mai mult interes să nu lase pe Anglia să devină atotputernică în Africa de sud, de cât să o spriginească în procedarea. O intervenţie comună a două sau a trei puteri mari ale continentului în Londra ar fi fără îndoială eficace şi va sili guvernul englez să fie mai moderat.

RĂZBOIUL între Englita şi Transvaal.

Am mai pomenit odată, că este în pregătire un război între marea împărăţie a Englezilor şi ţărişoara micuţă, cât ai acoperi-o cu palma, cu numele *Transvaal*, în Africa de miazăzi, d'asupra aşa zisei *Tara-Capului*, de sub stăpânirea engleză.

Republica Transvaal este o ţărişoară agricolă, ai cărei locuitori, Boerii (ceste Burii) sunt coboritori din coloniştii olandezi care s'au stabilit aci Boerii se îndelctnicească cu creşterea vitelor. Fermele lor sunt situate la distanţe mari unele de altele; numai puţine sunt oraşele transvaliene.

Spre nenorocirea acestei populaţii pacifice şi industriale s'au descoperit însă în unele părţi ale miciei republice, în Iohanisberg mai ales, mine de aur. De atunci au năvălit aci, atraşi de lăcomia îmbogăţirii, tot felul de aventurieri din toate părţile lumii, dar mai ales englezi. Acesti căutaători de aur poartă numele de uitlandieri (străini).

Se ştie că Anglia are importante colonii în Africa, dintre cari Colonia Capului, vecină cu Transvaalul, este una din cele mai însemnate. Această colonie britanică se bucură de altfel de un regim autonom, Anglia păstrându şi numai o serie de drepturi de control şi de privilegiu economic asupra coloniei.

Mai de mult, Anglia avusese drept de suzeranitate şi asupra Transvaalului; acest drept însă a căzut în uitare, Anglia insistând numai asupra dreptului de a exercita un control asupra relaţiilor externe ale Transvaalului.

Această autonomie a miciei republice nu este însă pe placul partidului imperialist din Anglia, în fruntea căruia stă ministrul coloniilor dl Chamberlain. Acest partid a găsit în chestia uitlanderilor transvalieni pretextul căutat pentru a anexa şi Transvaalul marelui imperiu britanic.

Uitlanderii, anume, n'au drepturi politice în Transvaal, ceea-ce fireşte genează mult pe cei cari s'au stabilit acolo. Ei pretind să li se acorde şi lor aceste drepturi, şi Anglia îi sprigineşte în cererile lor, cei mai mulţi uitlandieri fiind, precum am spus, englezi. După multe discuţii, guvernul Transvaalului în înţelegere cu preşedintele acestei republice dl Krüger, s'au hotărât să facă oare-cari concesii revendicării acestor uitlandieri, căutând însă, să salvă gârdeze şi independenţa statului. S'a modificat legea electorală în sensul ca şi străinii, cari vor fi stabiliţi de 7 ani în Transvaal, să capete drepturile cetăţeneşti.

Guvernul Transvaalului a presupus că 7 ani de şedere în ţară este minimul cerut, pentru-ca un străin să se poată identifica cu interesele ţării şi cu sentimentele naţionale.

Partidul imperialist englez, pentru care revendicările africanerilor sunt numai un pretext, căci scopul lor este să pună mâna pe Transvaal, acest partid nu s'a mulţumit cu concesia guvernului republicei sud-africane. Conflictul nepuindu-se aplanat, s'a agravat şi, în cele din urmă, războiul a izbucnit.

Să nu se creadă, că toată Anglia este partisană a acestui război. Mare parte din poporul englez este convins, că acest război este o greşeală imensă.

În adevăr nici Colonia Capului nu vede cu ochi buni aceste pretenţii exorbitante ale Metropolei. Un important partid al coloniei Capului, așa numiții *Afrikaners* visează o confederație sud-africană întinsă și independență, în genul Statelor-Unite ale Americii. E prea posibil ca războiul cu Transvaalul să matureze idealul *Africanerilor*, provocând o ruptură definitivă între colonie și metropolă... Mai multe meetinguri antirăzboinice au fost impiedecate de contramanifestații imperialiste. Victoria Angliei nu este tocmai sigură. *Transvalienii* sunt bine înarmați și au sprigin față și pe sub mână din multe părți.

Încă o observație. Când Rusia a violat, acum de curând, autonomia finlandeză opinia publică engleză s'a fost prima care să protesteze cu indignare. Acum Rusia, se zice, că dă pe sub mână sprigin Transvaalului contra încălecării engleze...

Se repetă povestea cu conflictul americano-spaniol. Americanii au protestat contra împilării spaniole în Cuba, pentru a o imita în Filipine.

Principiul și justiția sunt încă niște ipocrizii în relațiile internaționale.

și colo, culegând niște ierbură cu foaie rotunde și plisate și când adună o cantitate suficientă din ele, încep să le mestece în gură.

Apoi cu sucul ce se produce astfel încep să frece mâinile, brațele, învârtindu-se, murmurând în același timp niște plângeri ce nu se pot traduce, niște note luate din mugetele tempestelor, cântec de moarte și de evocare a raselor negre.

După 20 de minute de frecături și de melopee sălbătice, fu mare bucuria noastră văzând degetele moarte până aci. recăpătând viața, reluându și culoarea, întinzându-se, mișcându-se. Însă cum aş arăta strigătul de fericire al sormanului botanist? Dinsul se repezi la bătrânul negru, căruia îi curgeau încă din gură bale verzu și care avea un cap mai urt de cât al unui drac, și-l sărută de șoase ori.

Precum se vede, natura a pus alătura de copacul care omoară planta care scapă; însă a lăsat la pătrunderea omului s'o descopere și în această goană după antidote, sălbătici, cari totă viața nu fac altceva de cât să umble prin pădure, sunt maistrii nostri.

ULTIME ȘTIRI

6 Octomvrie.

S'a adunat lumea la aniversarea de 10 ani a executării celor 13 generali ungarești. Și ce lume?

Deputația dietală în frunte cu președintele ei, Desideriu Perczel, din care s'atras mai mult atențiunea câteva tipuri orientale, dintre cari mai pronunțată e a lui Pichler Gyözö.

De ici încolo au eșit la paradă toate societățile din Arad sub steag și cu coroană până și bănzile țigănești. Acestea au fost mat grosul conductului.

Dar țărani maghiari din provincia născută decât doar câți i-ai pute numera pe degete.

Astfel a fost o masă grotescă în coloritul unui caracter de popor.

Scumpirea banilor.

Viena, 5 Octomvrie.

În ședința sa de azi direcțiunea Băncii austro-ungare a hotărât ureșirea discountului cu 10%. De mâine, 6 Octomvrie încolo așa-dar la escontarea cambiliilor hârtiilor de valoare Banca s'ocoti 6%; pentru împrumuturile date pe hârtiile de valoare ale statului și pe scrisurile de zalog ale Băncii va lua 6% iar pentru împrumuturi pe altă de hârtii de valoare 7%.

Războiul anglo-transvalien.

Toate depeșele ce au sosit până la momentul când punem ziarul sub tipar spun hotărât, că prima încăierare între Burii și trupele engleze se poate aștepta în ori ce clipă; și anume la granița provinciei engleze Natalul, în ca Buirii vor da năvală.

Lângă orașul Sand spruit s'agata de luptă 5000 Burii cu 23 tunuri.

Statul liber Oranie va sprigin pe conaționalii săi transvalieni aflați în strimtoare din cauza nesățului lăcomii fără margini a Englezilor.

O telegramă din Londra spune, că toate știrile alarmătoare, sunt cercuri încă cred întru împăcarea celor două state căci regina Victoria a Angliei și Wilhelmina a Olandei își dau toată silința pentru a zădărnici războiul.

Milan.

Belgrad, 5 Octomvrie.

Aci toată lumea vorbește, că puțin vreme înainte de atentul săvârșit asupra lui Milan în ziua de 6 Iulie, acesta făcut prin alte persoane pași la Petersburg, pentru a se împăca cel puțin cu guvernul rusesc, dacă nu chiar cu țara. Totul a fost însă înzădat. Unii spun chiar, că respingerea guvernului de a sta numai și de vorbă cu Milan, s'a făcut în mod cât se poate de dur.

(După „P.-Lloyd”).

Francia pacinică.

Paris, 5 Octomvrie.

Președintele Republicii, Loubet petrecut azi în orașul Grignan pe care îl reprezintă odată în consiliul de parlamentului (comitatens). Răspunzând primarului la cuvintele de salut ale acestuia, președintele Republicii a zis că: „mulțumită unirei, concordiei și a bunicii voinețe dispar meren agitațiunile, care le atită adversarii interesați; ca în locul lor să se înstăpânească pacea statornică, ale cărei zori se pot vedea de pe acum.

Despre Expoziția din anul viitor vorbind, Loubet a spus, că Francia trebuie să îndeplinească menirea sa de umanitate și are datorința a da lumii o pildă măreață.

Președintele Republicii a sfârșit cu aceste cuvinte:

„Fie care Francez își iubeste patria și armata, care a cătuște creerii Francei”.

Arborul-viperă.

În pădurile din Australia de răsărit se află un copac înalt de 40 de metri și al cărui trunchiu e gros de opt metri, jur împrejur.

Dacă un animal numai se atinge de acest copac, moare îndată, când nu i-se dau repede ajutoare.

Indigenii îl numesc *wi waga*; savanții, nostri *urtica gigas*.

E de o rară frumusețe; crăcile lui puternice își aruncă cu îndrăzneală ramurile la o mare distanță în lături, groase, aproape rotunde și par surori, la formă, cu ale floarei soarelui heliolianțe.

Aceste foi, ridicate în sus, sunt acoperite pe de desupt cu o mulțime de peri, foarte subțiri, un fel de ace vegetale din cari unul singur, când pătrunde cu vârful în pielea unui animal, lasă un venin mai violent decât al celor mai teribile vipere. S'au văzut cai alergând singuri prin pădure și atingând cu corpul trunchiul acestui copac sau dând cu capul între frunzele lui. Imediat caii au început să tremure, să se învârtă în loc și au căzut în convulsii la pământ, unde au și murit.

Cât despre efectele acestui venin asupra omului, un călător povestește următorul fapt la care a fost martor:

Trecând călări, cu mai mulți europeni prin pădurile dela Ilawara, unul din ei nostri, un botanist francez, pe care cu toate astea îl înștiinșasem de primejdia acestui copac, avu ideea nenorocită să apuce cu degetele o foaie a unui din ei, pentru a o rupe și a-și îmbogăți erbarul. Însă *wi waga* i rezervă o lecțiune de botanică experimentală la care era departe d'a se aștepta; căci îndată ce atinse foaia cu vârful degetului, mâinile și brațele lui fură ca isbite de noarte.

„Efectul s'a produs cu repeziunea unui fulger; degetele s'gârците și strinse unui lângă altul, deveniseră vinete, nu se mai puteau mișca; brațele, atârdate de-a lungul corpului erau ca și rupte de la umeri, erau reci și țapene ca niște brațe de marmoră.

„Ca să reproduc vaietele de disperare ale sormanului botanist mi-ar fi cu neputință.

„Șeful călăuzelor noastre, Ta-Via-Ya (Oposum negru), un bătrân sălbatec foarte harnic și experimentat, sări jos de pe cal și încep să alerge dimprejur, plecându-se îel

Serbările dela Beiuș.

Discursul rostit de Prea S. Sa Domnul episcop IOSIF GOLDIȘ.

Din raportul special, ce am primit despre decursul serbării cu privilegiul sfințirii nouului internat român gr.-or din Beiuș, în-lămplată Duminecă, în 1 a Octomrie st. n., dăm la locul întâiu vorbirea Pr. S. Sale dñi episcop Iosif Goldiș, lăsând apoi să urmeze raportul însuși. — Eată vorbirea:

„Ziua de astăzi e de mare însemnătate pentru noi, căci acest internat ca un focalar de mult dorit al creșterii surescincinței noastre, înființat prin stăruințele bravei inteligențe locale, încurajată și materialicește spriginată de superioritatea diecesană, — astăzi prin stropirea apei sfințite și binecuvântarea noastră arhierescă s'a predat destinațiunii sale.

Bună luptă ați luptat, lucrul l'ați implinit și credința o-ați păzit, onorat comitet parochial și bunii mei fil suflători; ear' maica biserică și naștinea se bucură împreună cu tinerii sei fi din acest institut, cari afara de iubirea filiască nu pot da altă recompensă bunilor lor patroni, decât promițând, că prin conduita și activitatea lor atât în școala aceasta, cât și în cea mare a vieții, vor iubi pe maica biserică, care i-a renăscut și crescut, și îi vor da tot spriginul reșerut.

Dacă, după zisa lui Shakespeare (Șecspir) în Hamlet, mormântul este casa cea statornică pentru om, atunci acest institut, socotit după menițiune, este o casă și mai statornică; căci într'nsul memoria ctitorilor lui credincioși va fi eternizată, și tinerimea, care primește aici creștere și lumină, le-va binecuvânta numele din generațiune în generațiune.

E drept că față de ori-ce merit, precum experința ne arată, se ivesc ici-colea critice exagerate și chiar cârtiri; căci cine a văzut grădina, în care să nu răsără și buruienii! Meritul însă e ca soarele, care une-ori prin negură e nevăzut, dar' negura curând sau mai târziu se așează, și se ivește mândrul soare în toată splendoarea sa. Sau în limba poetului:

„Meritul lumina soarelui frumos,
Ce n'o poate șterge nor întunecos,
Norii câte-odată soarele umbresc;
Inșă... vântul suflă, norii se to-
[pesc“.

(Aricescul.)

E frumos a fi binemeritat, dar accentuez, că nu mai puțin frumoasă e datorința morală, a da celui binemeritat tributul recunoștinței.

În momentul acesta voiesc a mă ocupa deosebit cu biserică și școala: Vieța este o punte îngustă de-
asupra unei prăpastii: școala merge înainte de ne luminează calea, ca să nu rătăcim; biserică ne ține de mână, ca să nu pierdem ecuilibrul și să nu cadem în adâncime.

Această asemănare o făcui, ca să accentuez, că biserică și școala una de alta nu pot fi despărțite.

Biserică — după definiția lui Ioan Gură-de-aur, — este o corabie

sfântă; catargul ei, ce-și înalță glorioul seu vîrf până la ceriu, este vindecătoriul lemn al crucii, de pe care fălăiesc vintrelele învățături evanghelice, umflate de aburarea Duchului sfânt; cârma ei este credința, anghira speranța; proprietarul Isus Christos, cârmaciul Petru cu ceilalți Apostoli, pe cari îi înlocuiesc arhierii; vîslarii sau rudarii stătători la comanda cârmaciului sunt preoții; călătorii sunt corurile credincioșilor, cari prin viforosul Ocean al acestui timp plutesc cătră limanul unei vieți mai fericite.

Plato filosoful ne spune, că pentru omul virtuos nimic nu e mai frumos și mai bun, prin ce i-se poate promova fericirea vieții, decât prin jertfă și rugăciune a onora și a sta în legătură cu Dzeu; drept aceea, toți oamenii înțelepți, înainte de ori-ce întreprindere mare sau mică, cheamă pe Dumnezeu întru ajutor.

Moise profetul, înainte de-a pleca cătră pământul promisiunii, a petrecut în singurătate rugându-se pe muntele Sinaiului.

Is. Christos, înainte de-a începe actul marelui al rescumpărării neamului omeneș, a petrecut în părțile Iordanului, izolat de lume, 40 de zile cu post și cu rugăciune. Tot așa Ilie profetul, Ioan Botezătorul și toți sfinții lui Dumnezeu.

Numa Pompiliu, regeneratorul Romei, toate orele sale de repaos și-le petrecea în serviciul zeilor. Câte-odată părăsind sgomotul cetății, se retrăgea în singurătate, și-l vedea omul umblând singur prin pădurile și văile sfinte ale Egeriei, unde înveta el înalta sa înțelepciune și i-se descoperiau lucruri, care pentru alți muritori rămân ascunse.

Scipio Africanul, care în mai mare măsură a ridicat nimbul Romei, în toată viața sa de nici un lucru public ori privat nu s'a apucat, până nu a petrecut mai întâiu câteva timp în biserică, rugându-se pentru succes la întreprinderea ce-i sta înainte.

Când Stefan-cel-Mare își scăpa poporul prin vitezele sale lupte; când întregul popor înalță rugăciuni ferbinți cătră ceriu pentru măritul Voievod, acesta, departe de a se mândri de propriile sale fapte, petrecea zile întregi în post și rugăciune, și medita asupra muncii ce avea înca de muncit, pentru a pute ajunge la scopul propus.

În special la Romani, după regula generală: „A Iove principium, in Iove finis“, cum am zice: „To te lucrurile bune se încep cu rugăciune“, adunările poporului, consultările senatului, toate întreprinderile războinice, jocurile publice, înca și teatrul se începea cu rugăciune; consuli și toți officianții publici își începeau activitatea cu rugăciune în biserică lui Iupiter din capitoliu.

Căci nimic nu este mai puternic decât rugăciunea. Un împărat în haina de porfir nu este mai mărit decât

rugătoriul, pe care îl impodobește vorbirea cu Dumnezeu.

„Precum la ivirea razelor soarelui toate fearele aprica fuga și se ascund în culcușurile lor“, — zice Ioan Chriostom, — „așa când rugăciun a ca raza soarelui eșe din gura noastră și se luminează sufletul nostru, fug toate patimile cele dobitocești și se ascund în coltoanele lor, numai dacă ne rugăm cu rivnă, cu duh luător aminte și cu suflet deștept“.

Rugăciunea este un liman pentru cei sbuciumați de furtună, o ancoră pentru cei gonți de valuri, un toiag pentru cei ce se clatină, o comoară pentru cei sêraci, o siguranță pentru cei bogăți, un ajutor în contra boălelor, și o ocrotire pentru sănătate.

Copacii cei adânc înrădăcinați nu se restoarnă nici de înmițele năvăliri ale vijeliei, pentru-că rădăcinile adâncite în pământ fac rezistență puternică: așa rugăciunea, care se înalță dintru adâncul sufletului se sue cu siguranță la înălțime pentru rădăcina sa cea tare și nu poate fi răsturnată de nici o furtună a gândurilor. De aceea zice profetul: „Dintru adâncuri am strigat cătră tine, Doamne“ (Ps. CXXIX).

Clodovig, puternicul rege al Franconiei, după ce a învins oastea Romanilor condusă de Syagrius, a început rebel în contra Alemanilor. În lupta aceasta sângeroasă și lung durătoare de la 486, a văzut cum îi cad ostașii tot mereu de sabia inamicului. Înfricoșat de totala pierdere, de carea Dumnezeii dñsului cei păgânești nu-l puteau scăpa, începu a se ruga, cu ton înalt, chemând în ajutoriu numele lui Isus, precum el auzise aceasta de la Clotilda soția sa, care era creștină. Și ce minune! Precum odinioară sub Constantin împăratul, lupta oastei lui Clodovig, ca fermecată-și luă deodată altă față; retrătorii lui ostași, electrișiați de numele Isus, auzit din gura regelui lor cel păgân, se reînturnară, dederă frunte inamicilor, și din învinși deveniră total învingători; ear Clodovig mișcat în sufletul seu pentru neașteptata și minunata învingere, a primit botezul.

De vei cutriera pământul — zice Plutarch — poți afla orașe fără ziduri, fără palaturi, fără științe, fără avere și cunoștință de bani, poți afla de acelea, care nici de pe nume nu cunosc gimnaziile și teatrele, dar oraș, în care să nu fie biserică și Dumnezeu; care să nu recurgă la rugăciuni, la jurământ și la profeție; care să nu aducă jertfă pentru câștigarea bunătăților și nu s'ar sili prin jertfe a îndepărta dela sine relele, — un așa oraș înca nimenea nicăiri n'a văzut. Ba eu cred, că ar fi mai ușor a zidi un oraș fără fundament, decât să se poată înființa și să sustee unul fără de cunoștința totală a Dumnezeilor.

În consonanță cu Plutarch zice Cicero în tractatul „De natura deorum“ (L. II. 4): „Haud scio, an pietate adversus deos sublata, fides etiam et

societas generis humani et una excellentissima virtus, justitia, tollatur.“ Adecă: „Nu știu dacă prin imicirea pietății cătră Dumnezei, oare nu s'ar nimici totodată credința, societatea omenească și cea mai mare virtute, dreptatea.“

Ca cerbul insetat, ce cu ficiații înflăcărăți, cu limba aprinsă, cu gura căscată aleargă la riurile cu apă, și când se întempla să le găsească seci, vându-se înșelat, sbeară dureros și umple pădurile și livezile de sbieraturile sale: cu asemenea forță, și cu setea unei asemenea dorințe nemărginite se duce și aleargă voința unui suflet tormentat cătră culmea dorințelor, cătră Dumnezeu.

După canoane biserică creștină în părțile sale constitutive dela metropolie în jos trebuie să fie de caracter național. Amăsurat acestei trebuințe și noi Românii ortodocși din Ungaria am fost prin lege pozitivă despărțiți de coreligionarii Sêrbi. Prin urmare, biserică noastră este paladiul naționalității; este nedespărțită de școala română; biserică trebuie să formeze și să întrețină școala ca pe un organ de prima necesitate al existenței sale.

Stăpânul a trimis pe gingașul seu copil cu căruța la preumblare; căruța, la care era înhamat un cal alb foarte blând, altul negru, cu nărav și nepacinic, are să treacă pe o cale îngustă, pe lângă care se estind de o parte stânci înalte, de altă parte prăpastii amenințătoare; o săritură din partea calului negru, și căruța cu viața băiatului e periclitată; totul depinde dela vizitiul, care ține frânele. Stăpânul e Dumnezeu-tatăl, băiatul e sufletul omului, căruța, în care șede băiatul, e corpul, cari sunt inclinările omului spre bine și spre rău, calea, pe unde merge căruța, e viața omenească, vizitiul sau cocierul, care ține de frâne, este pedagogul.

Urmează dară, că acest internat, ai cărui elevi, ca și bucățile acestei zidiri, au să fie tot atâtea petri neclătite în edificiul viitorului nostru național-bisericesc, — să-l luați între primele odiecte ale îngrijirilor, să fie provăzuți cu cele de lipsă la dezvoltarea lor fizică, intelectuală și morală; să fie dedați cu disciplina și pentru școala vieții, căci pe disciplină se bazează ordinea, fără de care bine nu putem ajunge.

Catedra din școală este altariul civilizațiunii, la care funcționează învățătorul, dominantele epocii în care traim, al cărui abecedă este mai puternic decât baionetul soldatului.

Învățătura astăzi a devenit ca pânea cea de toate zilele. Toată lumea înaintează; și se apropie timpul, că precum nu poate fi cineva creștin fără a fi botezat, tot așa nu se va socoti om întreg, dacă nu va fi învățat mai mult sau mai puțin în vre-o școală.

Biserică și școala, ca niște instituțiuni fundamentale ale creștinismului, trebuie să sustină strinsa lor legătură și să se completeze una pe alta prin lucrare armonică.

Școala răspândește cunoștințele trebuincioase omului cult și desvoaltă facultățile sufletesti, spre a trage din ele cel mai mare folos pentru viața vremelnică.

Credința fără învățatură ușor cade în superstiții; este lipsită de armele trebuincioase pentru apărarea sa, și pentru îndeplinirea marelui misiunii de-a aduce pe fiii lui Dumnezeu la Dumnezeu.

Că bunuri mai prețioase am pute lăsa dar' tinerimei ca succesiune, decât acelea, despre care Cicero zice, că „nutresc dezvoltarea tinerețelor; ușurează, mângâie și desfătează bătrânețele; ne însoțesc în călătorie, dorm și veghează cu noi; sunt nedespărțite de ființa noastră între toate împrejurările; amici credincioși și îngeri păzitori ai noștri în tot decursul vieții!”

Noi n'avem nimica neperitor afară de bunurile minții și ale inimii: „Nil non mortale tenemus, pectoris exceptis ingenique bonis”, zice Ovidiu.

Știm că ființa omului este mai înaltă și mai deosebită decât a celorlalte ființe din natură; și așa trebuie să fie și dezvoltarea lui, nu numai fizică, ci și spirituală și morală.

Știm că vitalitatea ori-cărui popor depinde de la cultura lui spirituală și morală, și că mai curând ori mai târziu dispăre ori-ce popor, căruia îi lipsesc aceste condițiuni de viață.

Și atunci, când alte popoare cu ajutorul lumii câștigate în institutele lor proprii subsapă munții și marea prin tunele și și promovează interesele cu puterea aburului și cu ințelea fulgerului: noi să nu avem nici case de creștere, internate și școli corespunzătoare!

Primiți dară, iubii mei fii sufletești din această parohie, pentru interesarea, zelul și sacrificiile, cu care ne-ați spriginat la ridicarea acestui internat, mulțumim întregii diecese; iar eu, împărțindu-vă binecuvântarea arhierască, rog pe stăpânul vieții și al morții, de la care tot darul deservit vine: ca darul Domnului nostru Isus Christos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărțirea sfântului Duh să fie cu voi cu toți. Amin!”

Eată acum și raportul nostru special despre mărețul act al sfințirii internatului.

Beiuș, 3 Octomvrie n.

Dorul vechiu al oamenilor noștri, duiosul de cultură și de prosperarea neamului nostru, s'a văzut pe deplin realizat în ziua de 1 Oct. n. a. c., când frumosul internat diecesan, ridicat de către fruntașii români Beiușeni, s'a sfințit prin însuși Preasfinția Sa episcopul nostru Iosif Goldiș.

Am văzut oameni lucrând la auzul vorbirii rostite de Preasfinția Sa, și cu tot dreptul, căci bucuria extraordinară lacrimi provoacă în ochii oamenilor cu sentiment față de tot ce este național.

S'a ridicat acelu internat, ca să servească de focal cultural, de unde tinerimea noastră să iasă pregătită și întărită pentru marea și greaua luptă ce siliți suntem să ducem pentru existența națiunii noastre.

Să trecem însă la însuși actul sfințirii. Sâmbătă dim., 30 Septemvrie, cu trenul ce pleacă din Oradea la 4 oare dim., a plecat Preasfinția Sa dl episcop Iosif Goldiș, însoțit de domni: Vasile Mangra, profesor; Toma Păcală, Ioan Groza, Nicolae Rozin, protopop; Ioan Papp, preot militar; Andreiu Horvath, paroh; George Papp, arhivar consist. și mai mulți onorațorii din Oradea-mare. În parcursul trenului, la stațiunea Szombatság a fost întâmpinat Preasfinția Sa de către clerul și poporul din tractul Beiușului, în frunte cu protopopul Ilie Moga, care în numele tractului l'a bineventat, la ce a răspuns Preasfinția Sa în cuvinte frumoase și alese, din care s'a reoglindat iubirea de neam, făgăduind, că din răspuțeri va lucra pentru binele și fericirea bisericii și a națiunii. Poporul și preoțimea, între care au fost: Vasile Papp, din Topa-superioară, Moga, Drincu, notarul Moga, Frenț, etc., la punerea în mișcare a trenului, au erup în frenetice strigări de „Să trăiască!”

Până la Șoim n'a fost nimic, dar aici s'au urcat pe tren în cupele Preasfinției Sale fruntașii români din Beiuș: advoc. Paul Papp și mecenatul Dimitrie Negreanu cu protopretorul Alex. Beliczay, acest din urmă bineventându-l pe Preasfinția Sa în câteva acuvinte ca ajuns la marginea cercului său.

Au fost 10 oare a. m., când trenul a intrat în gara Beiușului, unde aștepta o lume imensă românească, împreună cu clerul și poporul, în frunte cu protopopul Vasile Papp, apoi studenții gr.-or. sub steagul lor, în frunte cu rectorul internatului, Nicolae Diamandi, înțonând corul bine disciplinat cântarea „Eată preotul mare”. După o pauză mică dl Vasile Papp protopopul tractului a bineventat pe Preasfinția Sa, exprimându-și

bucuria mare, ce o simte fiecare fiu al diecesei în momentul, când vede pe capul diecesei obosindu se întru promovarea și întărirea simțului religios, și îi zice un „Bine ai venit” în numele poporului însuflețit. Preasfinția Sa dl Iosif Goldiș răspunde în termeni călduroși, de unde earăși se reoglindează iubirea de neam și de biserică.

Apoi se pun în mișcare trăsurile, cari așteptau pe oaspeți. Comitetul aranzator și-a făcut datorița, îngrijindu-se de mai înainte de încușurarea oaspeților. Preasfinția Sa Iosif Goldiș a fost încușurat la avocatul dl Paul Papp, unde în onoarea oaspeților se înalt s'a dat o masă bogată, luând parte la ea preoții, suita Preasfinției Sale. Înainte de masă însă Preasfinția Sa a făcut vizită la autoritățile opidului Beiuș, cari tot în ziua aceea d. a. au redat visita înaltului prelat. La masă am auzit mai multe toaste însuflețite. Ceialalți oaspeți asemenea au făcut vizite la toți fruntașii români din Beiuș.

A sosit și ziua festivității, Dumineca. Cerul albastru, soarele strălucitor, timpul limpede, par'că și natura voia din adins să contribuie la însemnătatea zilei. În ziua precedentă seara au mai sosit câțiva fruntași români din Oradea și din giucul Beiușului.

Clopoțele bisericii de pe deal vestiau par'că și ele cu mândrie, că astăzi are să se săvârșească un lucru epocal pentru Românii nu numai din Bihor, ci și pentru ceialalți frați ai noștri. Poporul întreg era în haine de sărbătoare și se puneau în cete mici și mari în mișcare către biserică gr.-or. de pe deal.

Punct la 8 oare sunau clopoțele și vestiau sosirea Preasfinției Sale la biserică. Preasfinția Sa era la casa parochială, unde au mers preoții liturgisitori îmbrăcați în ornate înaintea Preasfinției Sale. Au liturgisit: Preasfinția Sa dl episcop Goldiș, asistat de protopopul Toma Păcală, Vasile Papp, Ilie Moga, Nicolae Rozin, Ignatie Papp, Ioan Groza, profesorul Vasile Mangra, apoi parohii: Ioan Coroiu, Andreiu Horvath din Oradea, preotul militar Ioan Papp, rectorul Nicolae Diamandi și arhivarul George Papp.

După sosirea la biserică, Preasfinția Sa a chirotonit pe nou-alesul preot în Gurbești, Mihail Caba întru cete, iar la liturgie întru diacon. S'a săvârșit sf. liturgie cu toată pompa, contribuind mult la înălțarea sărbătorii corul foarte bun al d-lui Diamandi. La sfârșitul sf. liturghii, preoții împreună cu întreg poporul, între care era bine reprezentat și sexul frumos venit la Beiuș, cu prapor, între sunetele clopotelor și în cântarea corului, s'a pus în mișcare litia

cătră internat. Sosind acolo, s'a făcut sfințirea apei, apoi sfințirea internatului. Să descriu internatul.

Este un edificiu modern, plăcut atât la exterior, cât și la interior, zidit pe un teritoriu frumos și liber, cam la 300 pași de la stradă. Între stradă și edificiu este loc destul pentru un parc frumos. Îndată la zărire internatului se vede religiozitatea, fiind o cruce frumoasă de asupra intrării. Clădirea este foarte igienică, căci sunt vre-o 10 trepti de la suprafața pământului. La intrare, în dreapta, este o sală de propunere, unde se propune în oare anumite reguli pentru prefect. Lângă odaia aceasta este capela, provăzută din dărnicia mai multor cu cele de lipsă. Capela se deschide spre odaia mare de învățământ, de unde vor asculta elevii în toată ziua serviciul divin, prin ce se va dezvolta în inimile fragede ale tinerimei simțul religios, prin care pot să devină aprigi apărători ai credinței străbune. Lângă odaia aceasta cu intrare din coridor este sala de mâncare, apoi odaia de spălat, infirmeria pentru bolnavi, odaia pentru bucătar, bucătăria, camera și altele. În stânga la intrare este locuința rectorului, sunt trei dormitoare mari și odaia de spălat. Atât clădirea, cât și aranjarea sunt pe deplin corespunzătoare. Cu timpul vor fi și aparate de gimnastică, punându-se mare pond și pe dezvoltarea trupeză a elevilor. Cu un cuvânt, internatul din Beiuș corespunde pe deplin tuturor cerințelor, și are să fie un focal puternic.

După sfințire, Preasfinția Sa episcopul Iosif Goldiș a rostit o foarte frumoasă și instructivă vorbire. (O publicăm mai sus în fruntea suplimentului. —R. „Trib. Pop.”)

Vorbirea și-a avut efectul. Toți erau însufleții. După terminare, Preasfinția Sa, la dorința mecenatului Dim. Negreanu, rectorul internatului, — profesorului-catichet Nicolae Diamandi, care mult obosește întru progresarea tinerimei, pe lângă o vorbire, și-a conferit distincțiunea de a purta brâu roșu.

După terminarea acestora litia s'a pus în mișcare în ordinea în care a venit, și astfel actul sfânt s'a săvârșit în fața întregului popor ortodox din Beiuș și giur, la care a asistat și o mulțime de preoți veniți anume cu ocaziunea aceasta.

La ora 1 d. m. s'a dat bauchetul în internatul diecesan, la care au luat parte aproape 50 persoane. N'au fost invitați decât numai oaspeții veniți cu Preasfinția Sa, apoi onorațorii din Beiuș, și comitetul parochial. Străini n'au fost invitați — de căt numel ortodox și aceasta din cauza, că

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Fiii Banului din țeara Ardealului.

(Din „cântece vechi.”)

Insuratu-s'a, 'nsurat
Un fecior de om bogat
Și-a luat fată săracă,
Numai lui să-i fie dragă.
Cât ospățul și-l făcea,
El la nevastă n'cepea,
Da și el și maică-sa:
„Te pot mâna, căd oi u. vrea,
Că nu mi-ai adus nimica.”
„Dacă nu ți-am trebuit,
La ce m'ai batjocurit?
Dacă nu ți-a fost de mine,
La ce mi-ai făcut rușine?
Da tu'n tîrg că să te duci,
Trei curele să-mi aduci,
Și cu una să mă 'nceingi
Și cu două să mă prinzi,
Tu în tîrg că să mă duci,
Da în tîrg la Logoveți.
Că-s nevestele cu preț,
El în tîrg că se ducea
Și trei curele-aducea
Și cu două 'mi-o lega
Și în tîrg că mi-o ducea;

C'un Turc bătrân se 'ntâlnea
„D'alelei fecior de Sărb,
Ce-ți porți nevasta prin tîrg?
Ori ți-e murgu de schimbare,
Ori nevasta de vânzare?
„Nu mi-e murgu de schimbare,
Da nevasta-i de vânzare!”
N'o vînd că nu mi-ar plăcea,
Nici că nu știe lucra,
D'a venit vremea de-așa,
Ca să-mi vînd eu nevasta.”
— Prețul cum 'i-l prețuești?

„De trei ori cu gălbiori
Și-odată cu bani mărunți
Și tot să nu-ți pară mulți.”
Și ea din graiu ti grăia:
„Bărbat, bărbătețel meu,
Dacă nu ți-a fost de mine,
Dă-mă la creștin ca tine.”
Și la ăla nu i-o dă.
Se ducea mai încoala
Și de-un Sărb tînr că da
Și ăla din graiu grăia:
„D'alelei fecior de Sărb,
Ce-ți porți nevasta prin tîrg?
Ori ți-e murgu de schimbare
Ori nevasta de vânzare?”
„Nu mi-e murgu de schimbare,
Da-i nevasta de vânzare;
N'o vînd că nu mi-ar plăcea,

Nici că nu știe lucra,
D'a venit vremea de-așa,
Ca să-mi vînd eu nevasta.”
„Prețul cum i-l prețuești?”
— „De trei-ori s'o cumpănești,
De trei-ori cu gălbiori
Și-odată cu bani mărunți
Și tot să nu-ți pară mulți.”
Și la ăla că mi-o da,
De trei-ori o cumpănia.
De trei ori
Cu gălbiori
Și-odată cu bani mărunți
Și tot nu ti părea mulți
Și-acasă că se ducea
Și el de cină făcea,
El cina și ea plîngea . . .

„D'alelei, nevasta mea!
Asta ce poate să fie?
Eu să cin și tu să plîngi,
Că eu doar nu te-am furat,
Cu galbeni te-am cumpărat.”
— „Da cum focu să nu plîng,
C'am avut și eu un frate:
Semăna cu Dumnețea,
De par'că ești chiar ăla.”
„Bine, bine nevăstuță,
Bine că ne-am întrebat,
De'n păcat nu ne-am băgat.
Stai în loc să ne'ntrebăm,

Să vedem ai cui suntem.”
„Spune-mi întâiu Dumnețea.”
„Io's feciorul Banului
Din țara Ardealului.”
„Și io's fata Banului
Din țara Ardealului.”
„Bine, soră,
Bine dragă,
Bine că ne-am întrebat,
De'n păcat nu ne-am băgat.”
El în căruț 'mi-o punea,
La cumnatu so venia:
„Cumnat, cumnățelul meu,
Ține pe soru-mea bine,
Ține-ți zestrea dela mine;
Când pe-acea 'i găta,
Vin' la min'că ți-oiu mai da
Banii tot cu ferdela.

George Maican,
învățător

Poesii populare.

(Din Bozovicu.)

Frunză verde nucă sacă,
Plînge mândra până crapă,
Că n'afă bade să-i placă.

oamenii contrari Preasfinției Sale și diecesanilor noștri — fauriau arme mărgave pentru a pune pe Preasfinția Sa, și în special pe cel de la foaia noastră „*Tribuna Poporului*” în șirul celor ce decapitatează cauza română. Această aserțiune a lor cade îndată (ce vom lua la analiză vorbele rostite de către Preasfinția Sa.

Sâmbătă, la cercetarea internatului, fiind de față între cei din public și străini, Preasfinția Sa a rostit o prea frumoasă vorbire, zicând între altele, că: „stând înaintea Voastră, dragilor mei, stau înaintea viitorului națiunii mele scumpe;” îmbărbătându-și pentru păstrarea a tot ce alcătuiește caracterul nostru național. Mărsav, malițios trebuie să fie omul, care nici cu acestea nu este îndestulit pentru sperarea unui viitor, care să pună în întreaga lumină faptele Preasfinției Sale dlui episcop Iosif Goldiș. Inzadar însă toată încercarea lor, pentru că oamenii noștri își știu face datoria. Faceți-o numai și ei.

Ba chetul deci a fost familiar, precum familiară a fost întreaga festivitate, nevoind a da ansă la neînțelegeri. Primul toast l'a rostit Preasfinția Sa episcopul pentru Majestatea Sa. Au mai vorbit pro-popolii *Moga, Papp, Lyn. Papp* pentru distinsii bărbați din Beiuș, pentru comitetul par.; avocatul dl *Paul Papp* pentru Preasfinția Sa dl *Iosif Goldiș*, care cu toate ocaziunile își manifestă interesarea pentru cauzele bisericești, necruțând nimic și rugându-l ca și pentru viitor să se intereseze tot așa. Apoi a rostit un toast insufletitor protopopul *Ioan Groza*, unde a tâlmăcit țara noastră națională și apoi a mai vorbit *Nicolae Diamandi, Nicolae Roxin* și alții.

Trei oare erau trecute, când s'a ridicat masa, și Preasfinția Sa dimpreună cu preoții din Oradea-mare — au plecat la gară, însoțiți fiind de tot ce are Beiușul mai de valoare, când apoi la 3³⁰, oare a plecat trenul între uralele celor prezenți.

Nu pot să nu exprim aici marea noastră mulțămire întreg comitetului parochial, în special mult stimatelor Doamne *Papp* și crăgălașelor d'șoare, cari cu o tăta stabilitate ne-au văzut la masa lor bogată.

Astfel s'a terminat festivitatea de la Beiuș. Nu cred să fie unul, care să nu fie încântat în sufletul său de tot ce acolo a văzut și auzit. Zi mare, zi epocală a fost pentru noi toți câți acolo am asistat, căci plini de cea mai mare speranță suntem, că internatul sfințit o să devină un scump și de mare preț mărgăritar întru promovarea culturii, că are să devină o stea strălucitoare, care să lumineze în mare de-

părtare, vestind secolul întregi, că Românul a știut și știe prețul cultura, și este accesibil pentru tot ce este bun, nobil și frumos. Dumnezeu ajute!

Orădanul.

De la sate.

Încă un notar nevrednic.

Sân-Mihailu, 27 Sept. 1899

Defraudări și alte fărâdelegi atât de dese sunt azi în giurul administrațiunii noastre, încât, cetind despre ele zi de zi și considerând, câte cazuri rămân încă ascunse și necunoscute publicului cetitor, — într'adevăr, foarte îngrijeași putem fi de stările, între cari trăim și vom trăi de aci înainte.

Casul notarului nostru, de care mă ocup mai jos, cu atât mai mult poate interesa publicul cetitor, cu cât e vorba de sfârșitul carierei unui Român decăzut și degenerat în toate faptele sale, prin cari numai de Român nu s'a arătat.

Pe timpul când venise la noi, d-nul *Zsenár Mihály* — căci așa se cheamă dumnialui — se îndestulia cu atâta, că se nisuia a înăbuși ori ce manifestare a simțului național românesc și de adevărat patriotism din comuna noastră curat românească, și era spriginit la asta și din partea mai marilor săi. Văzându-se astfel protegeat, s'a pus cu o furie și cutezanță ne mai pomenită a ne insulta pe strade și în oficiu, unde numai ne întâlnea.

Dar' n'a rămas numai la atâta!

Ca o lipitoare nesațioasă s'a năpustit asupra poporului, din care a eșit și el, și privia comuna noastră de o turmă încredințată lui exclusiv numai pentru tuns și muls.

La acestea și poporul, până aci nepăsător, condus de dl învățător în pensiuine, *Panteleimon Dajdea*, dar mai cu seamă de energicul nostru jude actual, *Iosif Muntean*, a pășit în acțiune. — Cercetările ținute la oficiul notarial au avut un rezultat revoltător. S'a dovedit anume, că în anii din urmă d-nul notar *Zsenár* în mai mult decât 100 de cazuri a iertat unora dări comitatense, ear pe alții i'a împovărat peste măsură. — S'a constatat, că a defraudat bani încuși din felurite amende de bani, că a falsificat documente publice, că a jăfuit, și multe alte păcătoșenii. — După toate acestea, el tot a mai funcționat o vreme, până-ce luna aceasta a fost suspendat.

S'a încercat d sa a ponegi pe jude și pe alți membri din antistie, însă la per-

tractarea ținută azi înaintea pretorelui, toate insinuările s'au dovedit de scornituri rău-tăcioase, și singur numai d sa a rămas cu blamagiul meritat.

Cu un cuvânt, notarul octroat nouș din grația protectorilor săi fără iniră de la comitat, s'a dovedit de un funcționar, ce numai încrederea pusă într'insul n'a meritat-o.

Dar așa li-a trebuit.

Am avut noi de concurent la alegerea trecută pe consăteanul nostru stimat de toți, d-nul *Teodor Cioban*, însă nici în candidația nu a fost pus, deși e cunoscut de un ofician zelos și bărbat de caracter firm și de toată cinstea.

Acum, când după cele de mai sus, delăturarea notarului nostru numai chestie de timp mai poate fi, — dorința publică ar fi, ca earăși să competeze dl *Cioban*.

De aceea voi, iubiți consăteni, fiți bărbați și țineți-vă de candidatura D-Sale, căci persoana d'nsului ne ofere destulă garanție, că astfel de lucruri, ca cele descrise, nu se vor mai întâmpla, și doresc ca să vă ved cu datorința bine îndeplinită, când mă voi întoarce earăși între voi.

Emilian Scumpea,
comerciant și recrut.

DIN BIHOR.

Preoți slabi.

Oradea mare, 1 Oct. n.

Sufletul fiecei Român trebuie să fie cuprins de durere, când vede preoți români inconștii de datorințele lor.

Am avut trebuință de 2 extrase, și ca poporenii mei să fie scutiți de spese și umblete, am scris pentru ele întâiu preotului din *St. Nicolaul mare*, dlui *Mihailu Hasas*, apoi dlui preot în *Cefa*, *Aureliu Albu*. Primul extras l'am primit la adresa oficiului parochial în limba maghiară. Am tăcut și am înghițit, cugetând că necunoștința drepturilor și datorințelor a fost cauza, că mi-s'a dat în limbă străină, neabzicând însă de dorința, ca să-i spun în persoană durerea mea.

Abia a trecut o săptămână și am fost silit să scriu și la *Cefa*. Spre cea mai mare a mea mirare, earăși primesc extras *unguresc*, și judecând după blanchete, dintre cari, prima a fost tipărită, a doua litografată, d-nii susnumiți trebuie că se folosesc de acest sistem.

Apoi urit lucru și mare rușine este asta asupra noastră. N'am gândit, că în așa

mod să se îngunuchie limba noastră. Slab-nădejde, și slabi, foarte slabi apărători ai cauzei române. Ciudat lucru e, că ambii preoți — mie foști conșcolari — sunt în protopiatul dlui *Nicolau Roxin*.

Ar fi foarte de dorit, ca noi înșine să dăm importanță cuvenită limbii noastre române, căci altfel cum putem aștepta să fim luați în considerare din partea străinilor? Treziți-vă odată din letargie, nu fiți îngunuchiași, căci cinstea noastră numai așa o vom pute păstra intactă, dacă vom fi preoți devotați și aprigi apărători ai drepturilor poporului păstorit.

Andrei Horvath,
paroch.

Din Bănat.

Concertul împreună cu dans, cu ocaziunea sfințirii bisericești și școlii gr. cat. din Lighed.

Lighed, 29 Septembrie 1899.

O zi frumoasă și surizătoare a fost ziua din 20 Septembrie. Ziua, în care s'a srbat sfințirea bisericești gr. cat. de aici; o zi, pe care poporul nostru din Lighed și dinprejur a așteptat-o cu atâta bucurie, căci în aceasta zi s'au întâlnit la un loc fii, frați, neamuri și adevărați prieteni din depărtare; — o zi, pe care cu toții, tineri și bătrâni cu atât mai mare ardoare am așteptat-o, fiind-că cu această ocaziune am avut și noi rara fericire, de a vedea și a saluta în mijlocul nostru pe prea bunul și înțeleptul nostru episcop, Prea Sf. Sa *Dr. D. Radu*, episcopul Lugojului, care atât de mult a înălțat măreția zilei și toate inimile noastre prin prea înalta sa prezență la festivitatea bisericești și a poporului din acest ținut, precum și la petrecerea ce urmat festivității religioase.

Toată ziua, ori unde te învârtai, numai fețe vesele și pline de fericire puteai să întâlnești, ear la bucuria noastră și cerul zimbă, căci avurăm parte și de un timp cât se poate de frumos.

Din cauza mării mulțimi de public adunat, de 10-ori mai numeros decât s'a așteptat, concertul nu s'a putut ține în sala destinată, ci în curtea școlii, sub o șatră.

A fost cătră 9 oare seara, când a sosit Prea Sf. Sa cu suita, și imediat, — rosund întâiu neobositul părinte și adm. protopresb. dl *Teaha* o vorbire de deschidere, — s'a început concertul.

Nu știu în adevăr, pe care să-l laud mai tare: corul [plugarilor] *Flighezani*, condus de zelesul lor părinte, dl *Teaha*, care atât despre talentul său musical, cât și ma-

Știu că inima o doare
După mine, până moare.

Mândră, de te-ți mărita,
Să-mi trimiți pe cineva
Pe trei fire de alun,
Ca să vin să te cunung;
Să-mi fi, mândră, și finușă
Pe cât imi fuseși dragușă.

Pecat c'am îmbătrânit,
Că vremea nu mi o venit;
Mi-o venit vremea să mor
Oficos și plin de dor.

Foaie verde de smicele,
După lume că mi-e jale,
După lume, ear nu prea,
Ca după lelița mea.

Mă întâlniu c'o fată 'n cale:
— Bună ziua, fată mare!
Nu ai gură de vânzare?
— B'am avut-o
Și-am vândut-o
La doi junți
Ca doi păuni.
Fie-o sulă, fie-o miie,

Numai unu-mi place mie,
Că-i cu pinteni la călcăie
Și cu flori în pălărie.
Fie alții câți și câți,
Dacă mie mi-s urțiți.
Ochii-mi v'ed și ochii-mi cere,
Dar' eu n'am avut putere;
Ochii-mi v'ed și lacrimi varsă,
Ce-am iubit acum mă lasă.

Jălui-m'aș și n'am cui,
Jălui-m'aș codrului,
Dar frunza i-a 'ngelbenit,
Ce-am iubit n'a mai venit,
Nu vine, că n'are d'unde,
Numai dorul ei pătrunde
Și-mi bate inima 'n loc,
Căci n'am mai avut noroc.
Trag în r'eu ca altu 'n bine,
De-aș ave pe oare-cine,
M'ar scoate din r'eu la bine,
Și-ar băga mâna prin foc
Și m'ar scoate la noroc,
Și-ar băga mâna prin jar
Și m'ar scoate din amar.

Mai bine să fi murit,
Când mă 'nvățai la iubit,
Căci tot beu și tot mânânc
Inimioară nu mai prind.
Culese de: *Alexandru* din *Bozovic*.

Frunză verde de bujor,
Sus în deal lângă isvor,
La umbra arborilor,
Ha! mândră să odihnim.
Acolo să ne iubim;
Nu face pe voia lor,
Pe voia dușmanilor.

Bade, bădișorul meu,
Rogu-te pe Dumnezeu,
Drumul nu mi-l mai ține
Nu ești în calea mea.
Maica cât ce m'a v'ezut
Cu tine că am șezut,
Cătră mine se-ntorcea,
Și din graiu așa-mi grăia:
„Să nu am parte de bine,
De mai țin gândul la tine.”
Maicii i-am f'ăgăduit,
Că m'oiu lăsa de iubit.

Frunză verde de prin codru,
Amărită-s fără modru;
Jălui-m'aș, dar' n'am cui,
Jălui-m'aș codrului,
Dar' și codru-i ca și mine,
Plânge, geme și suspină;
Toamna s'a apropiat
Și frunzele i-au picat.
Codrule, codrule,
Nu-ți plânge frunzele,

Vine mândra primăvară
Și vei înfrunzi tu iară,
Numai eu mă jăluiesc,
Ce-am perdut nu mai găsesc.
Arad, 26 Sept. 1899.

Iulia Birdean,
inv.

Pagini din istoria României.

Luptele Românilor
de
G. COȘBUC.
1876—1878.

II.

Smulgerea Griviței.

X

Maiorul Șonțu fusese toată dimineața posomorit și alerga pe dinaintea batalionului cu calul și încoace și încolo, și tot scotea ceasornicul să se uite, dacă mai e mult până la vremea hotărâtă pentru năvală. După ameazi, l'a cuprins într'odată veselia, a descălecat și a început să facă glume cu dorobanții.

Băteau tuaurile cu multă urgie. Șonțu scoase din nou ceasornicul.

ales despre capacitatea sa de a lumina și a ridica poporul, mai de multe ori a dat semne; sau corul vocal al plugarilor din Varadia, care cu simpli plugari declamatori ne-a încântat pe toți, producând chiar și publicului mai înalt momente cât se poate de plăcute?

Indată după concert plugarii au început dansul în sala școlii. În mijlocul unei veselii generale intră deodată în sală suflători petreceri, Prea on. d-nă *protopoasă Teaha*, care intrând în cercul sorioarelor sale, tuturor ne umplu inimile de bucurie și de însuflețire.

Petrecerea a fost adevărat românească și cu un colorit curat național, și numai animată a fost până la sfârșit.

La 40 de părechi au dansat cadrulul prim. În pauză s'a jucat „călușerul” și „bătuta”, după care petrecerea s'a urmat cu cea mai mare însuflețire până în zorile zilei.

Dau aci și buchetul de doamne și domnișoare, ale căror nume le-am putut nota.

a) D-nele: M. Bolboca, M. Luchiciu, E. Buibaș, E. Ionescu (Jebel), V. Vulcan, A. Csuta, C. Panaiot, E. Voinoviciu, M. Jivanca... etc. etc.; apoi tinerele doamne M. Teaha, A. Iorgoviciu, S. Nicolaeviciu, L. Matei, C. Ghesja, M. Iancu, S. Secoșan, V. Boncea, E. Musteșiu.

b) D-șoarele: Antița Major, surorile Barbosu, Iuliana Luchiciu, Lucreția Bolboca, (Vermes), A. Diminescu, (Ciacova), surorile Domoni (Parța), Ida Voinoviciu, Mărioara Bordoș, E. Ardelean (Voitec), Aurora Borcan și C. Ioanoviciu (Banloc), Ida Panaiot, Floare Muntean, C. Ionescu, V. Preda, (Izvin) L. Teaha.

Ear din șirul domnilor amintesc pe: P. S. Sa Dl Dr. D. Radu, Rev. d. n. I. Borș canonic, C. Teaha, M. Bolboca, I. Domoni, D. Teaha, G. Muntean, R. Iorgoviciu, Dr. Major, Dr. T. Frențiu, I. Țucu, D. Buibaș, G. Nicolaeviciu, C. Gherga, I. Matei, Ios. Nicolaeviciu, N. Secoșan, I. Musteșiu, N. Jivanca, V. Giurgiu, M. Jivanca și un considerabil număr de tineri.

I.

PARTEA ECONOMICA

Apel și povețe în privirea expozițiilor din Sibiu.

După-cum am vestit deja publicul nostru, „Reuniunea română agricolă” va aranja în Sibiu în decursul lunii Octombrie

„Acu, băeți! mai bat încă tunurile cât ai zice de trei ori Tatăl nostru. Când vor tăce, e rîndul nostru!” Și întorcându-se spre batalionul lui Mărcăneanu, a strigat căpitanului:

— Ni-a sosit vremea, Mărcăneane!

Mărcăneanu și-a încheiat mantaua și a strigat flăcăilor: „Gata, copii! Să vă țineți tot după mine! Să nu vă dați nici un pas îndărăt! De veți simți, copii, că eu mă feresc de focul dușmanului și că mă codesc să fiu tot în capul vostru, vă porucesc de pe acum să-mi puneți așa pușca în frunte” — și apucând pușca unui soldat, i-o țintea drept în frunte — „și să mă isbiți cu glonțul unde mi-a pus popa mirul!”

Ear Șonțu, de ce-alaltă parte, zicea dorobanților: Voi sunteți cu copii și cu neveste, dragii mei, și dacă v'as pute scăpa de moarte, aș vrè să mor eu, maiorul vostru, pentru voi toți, să mor de o mie de ori. Și dacă mă veți vedè pe mine murind, nu vă perdeți firea, să mergeți înainte cu căpitanii și cu locotenenții! Și mai bine să muriți, decât să vă dați îndărăt.

În vremea aceasta tunurile au tăcut. Erau trei ceasuri.

Batalioanele au plecat repede din locul

n. două expoziții, una de poame, struguri și derivatele lor, și alta de vite.

Scopul ce urmărim, luând asupra ne o sarcină atât de grea, este negreșit propășirea în economia vitelor, în pomărit, viierit și ramurile înrudite.

Expozițiile noastre premergătoare, de vite și de poame, deși ținute în margini înguste, au îmbiat obștei întrunite cel mai nimerit privilegiu de a se încredința ea însăși, că în ale economiei au rămas departe înapoi și că una din două: sau continuă cu înderetnicie în căile ruginitului obicei, care amenință cu îmbrăncire sub povara sărăciei, sau începe să aplice mijloacele și sfaturile destinate a-i răsplăti cu prisos munca și jertfele aduse.

Acum, că se fac două expoziții deodată și în cerc mult mai larg, îndeosebi că se vor împărți premii neasemănat mai bogate ca altele și că astfel mare cinste — în fața și auzul mulțimei, — așteaptă pe economii harnici și iscușiți, îndreptățiți e dorința noastră să vedem expozițiile îndesuite de vite, poame, struguri ș. c. l. și cercetate de popor cât mai numeros.

Ne vom face și astă-dată datorința îndeplin, noi, cari am primit sarcina cărmuirii, între altele prin demonstrații practice și povețe, din cari foloase va trage mulțimea adunată. Membrii comitetului aranjator și ai juriului, suntem încredințați, vor face și dinșii totul ce le stă în putință.

Cu atâta însă nu este destul. În adevăr, precum aiurea, așa și la noi, expozițiile pot isbuti numai și numai dacă mulți, foarte mulți lucră împreună, în conglăuire frățească, cu stăruință și trageră de inimă.

Este dar întemeiată rugarea înteițitoare, ce adresăm către preoți, învățătorii și toți cărturarilor noștri, să premeargă cu exemplu, trimițând înșiși vite, poame, struguri și c. l. și îndemnând mulțimea și mai ales frunțașii să urmeze.

Un nimerit și puternic mijloc este vestirea în sf. biserici a expozițiilor de țintt sau în adunări, unde programele ar trebui cetite și explicate pe larg, scoțând la iveală cuvenită însemnătatea și foloasele datorite întreprinderii noastre. Îndemnați să iee parte, lucru firesc, ar trebui cu deosebire economii, cari ar fi având cele mai bune vite de prăsilă, poame ori struguri de soiuri ales, vinuri, rachiuri și c. l.

Împreună-lucrare și întrecere în luptă pacnică, la care să iee parte toate sau aproape toate comunele îndreptățite, fie-care cu ce are mai desăvârșit, eată oglinda unei expoziții isbutite. Fructe aievea mândre, modele și alte obiecte de preț neobicinut vor fi binevenite chiar și dela cari ar locui în afară de comitatul Sibiului, numai cât fi-

lor, au înaintat până în vălcea Bocloveului, de unde se vedea reduta. Aveau să urce dealul din față, ear acolo pe coama dealului să se încaere cu Turcii.

Trîmbițele începură să cânte; dintr'o dată dorobanții cu baienetele pe pușcă și cu fașine în brațe începură să alerge pe elinul dealului. Ei apucaseră mai spre stînga, ear oștenii de linie spre dreapta ca să ajungă din două laturi la redută.

Căpitanul Mărcăneanu re jos, cu sabia în vînt fugia din răspuțeri la deal. Coasta era lină și cosită de curînd, dar pămîntul, cum era umezit de ploaie se încărcă pe cismele flăcăilor și le îngreuna alergătura.

Ai noștri vedeau reduta, dar nu pe creasta dealului, ci la depărtare de vre-o opt sute de pași pe loc oblu. Auziră strigătul: Alah, Alah al Turcilor, care năvăliră pe parapet îndată ce au văzut pe ai noștri apropiindu-se. Și-i vedeau cum tot răsar unul după altul pe parapet și stau drepti, căutînd spre Români, fără să tragă focuri. Asta n'o înțelegeau ai noștri; bănuiau numai că Turcii voiesc să-i lase să se apropie bine de redută, ca să-i isbească mai cu nădejde.

Uită-i mă! strigau dorobanții. Pe ei,

rește, vor pute fi împărțâși numai cu diplome de recunoștință.

Ceea-ce nu putem îndestul recomanda pentru învățătorii din comunele apropiate este, să cerceteze expoziția de poame, la început împreună spre a se orienta înșiși, apoi rînd pe rînd în fruntea tineretului, care ar profita din seamă afară mult.

Programele ce se vor publica îndegtează felul și cerințele obiectelor de expus. Rămâne să adaugem câteva lămuriri și povețe, cari să înlesnească atingerea scopului.

În ce privește vitele ne mărginim a spune, că nici măcar intrare la expoziție n'ar trebui să se îngăduie decât vitelor aievea de prăsilă. Drept aceea, vite bătrâne, jugănite, pitice, istovite de traiu rîu, cari nu chizășuesc prăsilă bună, nu vor fi premiate. Pentru vitele de neam corcit, fiindcă nu chizășuesc prăsilă la fel, cu anevoe se dau premii. Cu atât mai bucuros se vor premia vite tinere, bine croite, de soiuri curat indigen și mai ales de soiul *Pinzgau* chiar și fiind puțin îngrășate.

Cai, rîmători, capre, galițe și albine nu se expun astă-dată.

În ce privește poamele, strugurii și derivatele lor (beuturi, lictar, oțet și c. l.) însemnăm mai întâiu, că mai ales învățătorii noștri ar sevrîși o faptă vrednică de toată lauda, dacă ar trimite colecții întregi, cuprinzînd toate sau aproape toate soiurile țării, ce se prăsesc în comuna fiecăruia. Asemenea colecții se pot ticlui fără multă trudă și cu spese adese foarte mici. Prețioase și instructive sunt mai ales colecțiile însoțite de numiri exacte și de câte o tabelă cu date statistice asupra pomilor și roadelor lor din comuna întreagă. Colecțiile de struguri, vinuri, compoturi și așa mai departe cum și datele asupra vieritului, vor fi de asemenea bine venite. Colecțiile bogate și întregi se vor privi ca vrednice de întăiele premii.

Fructele ar trebui înregistrate cu fașioare de hîrtie, pe cari se scrie frumos și cetet, însăși numirea soiului sau și numai cifre (numeri); în cazul din urmă se alătură o tabelă de hîrtie groasă, în care numirile se potrec fiecare la cifra, unde aparțin.

Împachetarea să se facă cu deosebită îngrijire, nu cumva fructele să se sbată sau doară să se amestece bucățile, cari nu sunt de același soi. Trimiterea în saci sau alte pânzături are scăderea, că fructele se vătămă ușor chiar și învăluite fiind, cum ar trebui, în câte o fașie de hîrtie. Cu atât mai potrivite sunt coșurile (corfele) și lădițele de formă lătareată. Fructele îndesu-

copii strigau serganții, ear maiorul Șonțu: Tot înainte, flăcăii!

Aproape de vîrf dealului, când se credeau ajunși pe loc oblu, dorobanții își resfirară rîndurile, gătiți să înceapă cu împuscătura, ear cei din linie se strîmseră unii lângă alții, în șiruri de bătae și se gătiră cu baioneta întinsă să alerge în goană drumul dela creasta dealului până la redută. „Tot înainte, copii!” striga Mărcăneanu, „așa să ne-ajute Dumnezeu, după-cum ni-e gîndul!”

Și cu toții deodată răsăriră pe creasta descoperită a dealului drept în bătaia pușcilor turcești. Abia au ajuns aci, și Turcii de pe redută deschiseră un foc puștiitor. Dorobanții se asvîrliră în țărăt ca și când ar fi trăsnit drept sub picioarele lor, ear Șonțu stete încremenit.

Nu focul i-a oprit, ci fără de-vestea unui lucru, pe care nici nu-l visaseră.

Ei nu erau sub poalele redutei. Între ei și redută mai era o vale largă, avînd scoborîșul repede și gol ca palma, ear suișul spre redută și mai repede, acoperit cu tușuri, și ca două brăne se vedeau două șanțuri sub poalele redutei, pline de pedestrime, ear reduta pe celalalt deal tocmai în margine stăpînind întreagă valea. Numai acum au înțeles Români de

ite bine se vatămă mai puțin decât flăcăii resleț împachetate.

Pentru cei din comune mai îndepărtate se recomandă trimiterea în pachete de câte 5 chigr. greutate cu taxa postală de numai 30 cr. Colecții grele se vor trimite în lazi cât mai lătarețe. Buletinul de expediție trebuie înregistrat cu marcă postală de 5 cr. și totodată cu sigilul folosit în pachet.

Pe vasele cu beuturi, compoturi ș. c. l. se vor lipi fășii de hîrtie, cu numirea și datele trebuitoare. Vasele de sticlă străvezie se potrivesc mai bine decât cele de sticlă întun cată, lut ș. c. l.

Volnici sunt esponentii a îmbia spre vânzare înșiși sau prin comitetul aranjator vite, poame, vinuri ș. c. l. Probele expuse să fie întocmai la fel cu marja de vîndut, cătățimea și prețul căreia se alătură pe un bilet sau tablă mărișoară.

Din vânzarea fructelor și altor obiecte din această grupă s'ar pute acoperi o parte din spesele împreunate cu aranjarea expozițiilor. Și fiindcă Reuniunea aduce mai jertfe prin aranjarea expozițiilor, — esponentii sunt rugați a dăruii obiectele expuse Reuniunii. Cine nu, va face arătare spre a i-se da înapoi.

Cât ține expoziția, îndepărtarea vitelor și respective a obiectelor deja expuse e oprită. Deasemenea e oprită atingerea și gustarea fructelor și c. l.

Și până la publicarea programelor speciale adresăm către cărturarilor noștri frățeasca dragoste să binevoiască a se constitui în fiecare comună sub conducerea președintelui sau a învățătorului în comitete locale, cari să adune obiectele de expus și să îndemne la participare. Rapoartele despre instituirea acestor comitete să se trimită la adresa Reuniunii, cum și ziarelor noastre.

La amîndouă expozițiile și mai ales cu privilegiul deschiderii și încheierii, aș sperăm, va lua parte mulțime de economii bătrani, și tineri, bărbați și femei, în frunte cu preoții, învățătorii și ceilalți cărturari, până și din comune foarte îndepărtate. Și unii și alții vor trage mari foloase și toți vor rămîna mulțumiți.

Fie, ca amîndouă expozițiile să isbutesc îndeplin, în folosul și cinstea neamului nostru mult cercat.

Sibiu, 25 Septembrie 1899.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”.

Demetriu Coșca, Victor Tordășianu,
președinte. secretar.

ce n'au tras Turcii de pe parapet: Români nu e au în valea redutei, ci într'a două vale, ear Turcii trebuiau să tragă peste un deal.

Valea asta ei nu o știau, ea nici n'avea nume pe hîrțile oficerilor. Au botezat o ai noștri zicîndu-i Valea Lacrîmilor și Valea Sîngelui, căci multe lacrimi și mult sînge au curs în valea asta.

Era grozavă vale! Să scobori pe rîpă, să urci pe rîpă, în vreme ce Turcii trag cu toată îndemna.

O clipă, dorobanții înflorați de rîpă, au avut gîndul să se întorcă îndărăt. Șonțu însă apucase la vale, și întorcîndu-și capul zise: „Da ce? Vreți, dragii mei, să mă lăsați la perie singur?” Și într'această clipă s'auzi și glasul lui Mărcăneanu: Tot înainte, băieți! și toți ceilalți ofițeri strigară: „Înainte cu Dumnezeu, copii!” și toată dorobanțimea a început să alerge la vale.

Cădeau obuzurile scormonind pămîntul și șuerînd ca șerpii, și vijiau plumbii Turcilor, deși ca grindina. Trăgau Turcii și din cele două șanțuri și de pe parapet, ba începură să iasă pe creasta rîpei întregu întimpinarea noastră.

(Va urma).

SFÂNTUL MUNTE ATOS.

Peninsula Atos a atras atențiunea călătorilor, prin forma ei curioasă, încă din vechime. Ea este alcătuită dintr'un munte a cărui înălțime trece cu ceva peste 2000 de metri. În antichitate ea și astăzi, muntele acesta era un loc de închinare și se pare să fi fost consacrat nu numai lui Jupiter și al Atosului, ci și altor zei mai mărunți în timpul Traciilor, religionea lui Sabazis și cea a zeiței Bendis, trebuie să fi avut aici altarele lor. Astăzi nu sunt pe muntele Atos de cât mănăstiri de călugări, iar de călugărițe nu, căci nu este permis femeilor a călca în acest munte consacrat Maicii Domnului, din care cauză se numește acum mai mult Sfântu-Munte de cât muntele Atos. Slavii îl zic Sfea-gora, Italianii Monte-Santo, etc. Se găsește în Sfântu-Munte aproape 10000 de călugări, aparținând tuturor neamurilor ce fac parte din Biserica ortodoxă: Ruși, Greci, Români și Armâni, Sârbi, Bulgari, etc. Aș ză că în mijlocul peninsulei este orașul Karyes, unde locuiesc și mireni și care s'rivește de reședință Calmacanului însărcinat cu administrația și poliția acestei republici monacale. Tot în Karyes locuiește vameșul țure și alți câțiva funcționari musulmani căror de esment nu le este permis a-și avea soțiile și familia lângă ei. De pe la începutul veacului 11-lea nu numai femeii li este interzisă intrarea la Sfântul Munte, ci și animalelor de sex feminin ca: oaia, pisica, cățeau, găina, vaca, gă-ca, capra, curca, eșpa, bivolița, etc.). Numai păsările: cerului își au femelle împreună în muntele Atos; și numai fiarele-femele, ca: mistrețul feminin, căprioara, cerbosica, rēșbat aoi pentru că nu pot fi împiedate. Din cauză aceasta, mijloacele de traiu ale călugărilor din Atos și ale mirenilor din Karyes sunt ceva cam strimbe, căci lipsese ouăle, untul, brânza, laptele și altele, deși peninsula are pășuni escelente prin poenele numeroase și vasele ei păduri. În Sfântul-Munte se găsește v'ro douăzeci de mănăstiri autocefaie, 10—15 schituri ce depind de mănăstiri și mai bine de 500 de chili. Republica aceasta monastică plătește ca tribut statului otoman v'ro 20000 franci pe an, și fiecare mănăstire dă ca plată anuală cârmuirii din Karyes una liră turcească, adică 22 franci și ceva pentru întreținerea poliției. Muntele Atos se ridică la capul unei peninsule, altă dată numită Calcidicia, între golful Contesa și golful Monte-Santo. Înălțimea lui e de 2060 de metri. După o fabulă veche, acest munte a fost mai înainte așezat în Tracia; un urias l'a luat în mână și l'a aruncat spre Olimp. Muntele pătrunzând aerul căzu în Macedonia. Aceasta o cred înșiși călugării din mănăstiri. În timpul lui Strabone, la picioarele acestui munte, erau cinci orașe. Ocolul basei sale se urcă la 115 kilometri. Muntele e închinat Maicii Domnului. Pe spinarea lui gheboasă sunt 10 schituri, douăzeci de mănăstiri, douăzeci de chili și o sută cinci-zece de sihastri. Karyes este țergul acestui popor de călugări; el se numește Protaton (cel dintâiu). Peste tot se zice, că se află ari nouă-sute trei zece și sese biserică, capele, altare. La Karyes se adună pe tot anul consiliul compus din câte un deputat trimis de toate mănăstirile, ca să alege pe epistatii ce îngrijesc de interesele generale ale acestor mănăstiri. Karyes e un sat ascuns în umbra unui munte între schituri

lipite de poalele lui. O singură stradă e în Karyes; pe această stradă sunt prăvălii și în prăvălii sunt călugări, cari vind mătânii, iconițe și unelte de casă, săpate de sihastri sau pustnici. Casele sunt mici, cu un rînd, de lemn. În capătul acestor strade, într'o casă mai făloasă, este locul consiliului ce cârmuiește muntele Atos, compus din douăzeci de epistatii pentru douăzeci de mănăstiri; la fiecare patru ani se alege câte un președinte al acestui consiliu, care împarte cărma cu patru epistatii ai mănăstirilor: Chiliandaru, Vatoped, Ibiru și Lavra. Acești patru epistatii cârmuiesc muntele și dau socoteală de administrația lor către adunarea generală, care judecă tot odată și crimele acestui popor negru și masculin. Acești patru epistatii au o pecete ce se pune pe orice hotărîre... fiecare are un pătrar din acea pecete — unul dacă nu se unește la o hotărîre, nu-și pune pătrarul de pecete, prin urmare nu se poate da hotărîrea: trebuie să fie câte patru uniți. *)

I. N.

NOUȚĂȚI

Arad, 6 Octomvrie 1899,

Părechea moștenitoare de Tron a României, prietul Ferdinand și soția sa Elisabeta au fost invitați de țarul Rusiei, să petreacă în Livadia câteva zile, unde, după întoarcerea de la Dramstadt, în Noemvrie va petrece părechea imperială rusească

Fundațiuni generoase Locuitorul Mihai Buteanu și soția sa Floriana Jucan, mari proprietari în comuna Ciomacoz din comitatul Sarmarului, a întemeiat în septemăna trecută o fundațiune de 5000 fl. v. a. cu scop de a se servi în fiecare an liturgie pentru mântuirea sufletelor lor și pentru odihna sufletelor părinților lor. Deodată cu aceasta au mai întemeiat două fundațiuni de câte 1000 fl. pentru a-se crește din venitul lor doi tineri români gr. cat. în internatul Pavelian din Beiuș. Apoi o fundațiune de 1000 fl. pe seama sêracilor români din Ciomacoz, cărora în ajutorul Crăciunului li-se vor împărți haine, ear școlărilor sêraci li-se vor da cărți și haine; altă fundațiune de 400 fl., al cărei venit e destinat pentru procurarea luminelor pe seama bisericii. Pe lângă acestea, au mai făcut și alte jertfe pentru școală și biserică, cari se evaluează la alte 500 fl. — În același timp un frate al fondatorului, anume Petru Buteanu și soția sa Floriana Silvășan s'au distins de-asemena prin mai multe jertfe în scopuri evlavioase, înființând o fundațiune de 350 fl. pentru liturgii, altă fundațiune de 200 fl. pentru susținerea unei cruci ridicată de el, a a că suma totală a jertfelor ajunge la 1270 fl. Va să zică suma totală a fundațiunilor se urcă la 9000 fl. Asemeni fapte de mare generositate se comentează în de ajuns ele însele.

O faptă de laudă. Românii din Turdas (lângă Orăștie), au pus umăr la umăr și au dat mână cu mână, gr.-or. cu gr. cat. și uniți într'un gând, cuprinși de o simțire sfântă, s'au hotărît a ține o singură școală bună românească. Tot de acel sentiment sfânt fiind însufleții Românii din Romoș, au urmat exemplului dat de frații lor din Turdas, și au îmbinat și ei cele două școli ce le aveau până acum, în una și bună. De li ar urma cât de mulți.

Patrusprezece tineri macedo români, toți bursieri ai statului român, s'au înscris la universitatea din Constantinopol.

*) Pecetea aceasta frântă în patru e de argint și poartă pe ea, la mijloc, chipul Maicii-Domnului. În jurul acestui chip, pe laturile pecetei, este în grecește și în limba turcească următoarea inscripție: „Pecetea epistatilor comunității Muntelui Sfânt”.

În vânzarea de beuturi spirituoase se va introduce dela 1 Ianuarie viitor o nouă dispozițiune. O ordonanță ministerială dispune, că dela 1 Ianuarie 1900 drogueriștii, vînzătorii de măruntșuri (buticarii) și cei cari poartă negoț cu diferite articole de băcănă, nu mai pot vinde nici un fel de beuturi spirituoase cu paharul, deci litru cu litru, ci beuturile face măr pușin de 1 fl. Cu un cuvânt, numiților negustori li-se retrage dreptul de vindere cu paharul și cu măsura în urma acestei ordonanțe, cei interesați vor adresa ministrului de finanțe un memoriu, în care vor cere să nu se aplice măsura aceasta, care le păgubește în mod însemnat comerțul.

Stipendii pentru cars de vierit. Comunitatea de avere grănițerească din Caransebeș escrie concurs la trei stipendii pentru tinerii, cari ar dori să cerceteze cursul de vierit, care se va deschide în Muniș la 1 Ianuarie 1900 și va dura un an. Stipendiile constau din întreținerea deplină cât ține cursul. Cererile, provăzute cu atestat de botez, de moralitate de la primăria comunală, școlară și medical, sunt a se adresa până la 15 Octomvrie, comitetului comunității de avere în Caransebeș.

O plăsoare. Un tiner cleric absolvent din diecesa Caransebeșului ne trimite o plăsoare împotriva unui lucru rău făcut în Conistorul de la Caransebeș. Extragem următoarele: Prin numirea cancelistului consistorial Al. Frateș de administrator parochial la Mehadia, postul de cancelist la Consistor a devenit vacant, și s'asteptă a escriere de concurs, ceea-ce însă nu s'a făcut, ci în loc de concurs, într'o bună dimineță ne trezim, că la sfatul asesorului consistorial Traian Barzu, acest post de cancelist li-s'a dat unul fost servitor la judecătoria cercuală din Caransebeș, anume C. Fêru, care e totodată și socru al diaz Barzu. Suntem mai mulți teologi absolviți cari cu drept cuvânt am așteptat, ca unul dintre noi să fie numit la acest post până vom afla și noi parochie, cum e în Arad și Sibiu. Prin aceasta nouă, candidaților la preoție, ni-s'a făcut o mare nedreptate, ear pentru consistor fusuș e o dejosire, numit fiind la postul de cancelist consistorial un individ, fără pregătire și fost servitor de cancelarie. Denunț casul acesta, ca să nu se mai repetească, cel puțin în viitor.

I. T.

Congregația Făgărașului e convocată pe 15 Octomvrie st. n. în Făgăraș.

Ziua Sf. Sofii, patroana școlilor centrale române din Brașov, s'a sărbătorit Duminică trecută cu ceremonialul obișnuit în fiecare an. După serviciul divin dela biserică Sf. Nicolae, la care au participat toți școlarii în frunte cu corpul profesoral, s'a ținut parastas în memoria fondatorilor gimnasiunii, apoi s'a făcut procesiunea obișnuită la gimnasiu, unde, după sfințirea apei, s'a rostit discursul ocașional de tinerul profesor, dl C. Lacea.

O nouă carte ungrească despre Români. Zilele acestea ni-s'a trimis un mare op ungreșc, având titlul „A román nemzetiségj történetek története és jelenlegi állapota” („Istoria și starea actuală a năsuințelor naționaliste române”), volumul II, de Jancsò Benedek, tipărit în Budapesta, 1899. Opul acesta compus cu mult aparat științific din partea d-lui Jancsò, care si-a făcut de problemă specială cercetările istorice referitoare la Români, se extinde pe 800 pag., ca o continuare a primului volum, apărut în 1896 și conține material dela suirea pe tron a împăratului Iosif II până la încheierea revoluțiunii din 1848/9. — Vom reveni asupra lui.

O dispoziție bună. Ministrul de instrucțiune al României, priatr'un circular

adresat tuturor conducătorilor școlilor de fete, a oprit odată pentru totdeauna purtarea corsetului în decursul oarelor de studiu.

Avis.

Prin aceasta se avisează toți d-nii învățători, precum și alți interesați, că „Abcedarul”, editat de „Învățătorii asociați” (Moldovan și conșoți), peste puțin timp va apăre în a II-a edițiune. La această ediție s'au luat în considerare toate observările făcute din partea reuniunii învățătoresci, precum și ale altor indivizi competenți, așa că noua ediție va fi cu mult mai bună și mai amplificată decât cea dintâiu. Ca ce trebuie a avut ediția I-a, dovedește împregiurarea, că într'un an s'a trecut întreaga ediție, așa că la începutul unei Maiu nu s'a mai putut căpăta nici un exemplar. Acest Abcedar în școalele nedividate se va pute folosi cu su ces și la clasa a II-a. — Atarnă de la spriginul On. d-ni colegi, ca să apară și celelalte părți, pentru clasele III—VI. — Autorii.

Dr. VUIA, reîntors de la băi și a reluat practica medicală.
ARAD, strada Sina, vis-à-vis de Seminar.

Casse de fer. Atragem atențiunea cetitorilor nostri asupra inseratului de pe pagina a 4-a, al dlui Gustav Moess, ca cea mai solidă firmă în Sibiu, care pentru lucrările sale solide merită tot spriginul publicului interesat.

GĂLINDARUL NOSTRU

pe anul visect 1900

ca prim călindar seos în tipografia noastră, a apărut tocmai acum, cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați a se adresa la administrația „Tribunei Poporului”.

La comanda mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

Administrația
„Tribunei Poporului”

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 5 Octomvrie

	Arad:	B.-Pesta:
Grâu Aprilie fl.	7.60—7.85 fl.	8.70—8.90
slab	7.50—7.70	8.35—8.38
Cucuruz vechiu	4.80—5.	5.05—5.25
nou	3.70—3.80	5.05—5.12
Orz vechiu	5.30—5.40	5.90—7.—
nou	4.80—5.—	6.——6.10
Secară Apr.		6.45—6.65
pe Oct.	5.80—5.90	6.66—6.69
Ovės Apr.	4.40—4.50	5.35—5.45
Oct.	—	4.97—5.01

Cursul pieții din Arad.

Hartie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vënd	9.52
Lire turcești	—	—	—
Imperial (15 R. aur)	18.90	19.—	—
Ruble rusești 100 a	126.—	127.—	—
Galbeni	5.58	5.62	—
Napoleon-d'or	9.48	9.55	—
100 Marco germane	58.50	58.95	—
Livre sterling	11.90	12.50	—

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni	320—380 kg.	40—42.
tineri	320—390	44—44.5
	250—390	44—45
	până 250	45—46
mijlocie	240—260	47.5—48
Din Sêrbia		44—46

Editor: Aurel Popovici-Barciaru.
Redactor responsabil Ioan Russu Sirlan

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, novelete

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu portretul autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovisteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țigănilor, cu portretul autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. W. Hodoș, Cântece Bănățene, cu răspunsul dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Cântece Cătanești, cu portretul lui T. Doda.

Nr. 14. G. Ciăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu portretul autorului.

Nr. 15—17. Ios. Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiile între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Inființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.* Direcția.

Nouă carte de școală. A apărut tocmai zilele acestea „Geografia pentru școlile populare“, întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă (pentru clasele III și IV), de Vasile Goldiș, profesor gimnazial, în editura Librăriei Ciurcu în Brașov. Prețul: 35 cr.

Acest nou manual de geografie al dlui profesor Goldiș, în forma cum se prezintă, este cât se poate de potrivit pentru cele două clase (III și IV) ale școlii populare. Împărțirea practică a capitolelor, urmate, fiecare îndeosebi, de „Observări metodice“; textul, expus într'un limbaj ușor, și cu mai multe ilustrațiuni; intercalarea în text a hartelor pentru fiecare din cele cinci ținuturi mari ale Ungariei, — sunt toate calități alese, prin care manualul dlui Goldiș se recomandă foarte mult tuturor învățătorilor dela școlile noastre populare.

„Foaia Pedagogică“, ce apare la 1-a și 15-a a fiecărei luni în Sibiu, sub direcția

unea dlui Dr. D. P. Barcianu, în Nr. 18 (din Sept.), anul III., are următorul cuprins: Cestiunea pedepselor în școala populară de Iosif Velcean, inv. (Urmare). — Modele de lecțiuni: Capra cu trei iezi. Poveste de Ioan Creangă, lecțiune de Dr. P. Șpan. — Din literatura școlară. — Informațiuni. Felnrimi.

— *Ideea fundamentală în Economia Politică și o nouă teorie sociologică*, de Ioan Socaciu, profesor în Brașov, a apărut în tipografia A. Mureșan din Brașov, în editura autorului și se poate procura de-acolo pentru prețul de 65 cr.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom“ de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântecuri naționale. — Prețul unui exempl. 3 fl. legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop“.

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr. se poate procura dela Tipografia „Aurora“ din Gherla, ocupațiunilor de casă. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. — Corespondență.

Un comentariu la § 96 al „Statutului organic bisericesc gr.-or. rom.“ după 30 de ani, de I. cav. de Pușcariu. Brașov, 1899. Tipografia Ciurcu et. comp. O broșură în format mare cu un text de 39 pagini. Prețul 1 coroană. Se poate comanda și dela Librăria numitei tipografii.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de Ioan Tuducescu, învățător în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

Almanach, edat de „Reuniunea învățătorilor români de la școlile confesionale gr.-or. din diec. Caransebeșului“, din incidentul adunării generale tubilare, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 Septembrie 1895, cu ocaziune s'a inaugurat monumentul lui Constantin Diaconoviciu-Loga. — Editura comitetului reuniunii. — Sub acest titlu harnică renniune a învățătorilor noștri din diec. Caransebeșului a scos de sub tipar „Tipografia diecesană“ din Caransebeș un op voluminos, peste 230 pagini, în format mare și elegant, având un cuprins bogat și de interes general. Prețul cărții este numai 1 fl. v. a. și se poate comanda de la „Librăria diecesană“ din Caransebeș.

Pentru membrii Reuniunii opul s'a pus la dispozițiunea P. On. domnii protopresbiteri din diec. Caransebeșului spre vânzare ear' pentru celalalt On. public se află de vânzare (cu prețul de 1 fl. plus portul postal de 15 cr. v. a.) la Librăria diecesană din Caransebeș și la notariul comitetului Ioan Marcu, inv. în Nemet-Bogșan.

Gramatica Română pentru învățătorii primar, partea I. de Ioan Petran, profesor siminarial (apărută în Arad, 1894, prețul 15 cr.) e aprobată de Ven. Consist. din Arad. Venitul curat al acestei cărți didactice este destinat pentru inființarea unui fond, din care să se premieze învățătorii noștri, cari se vor distinge pe terenul învățământului și, îndeosebi, în propunerea limbii materne. Se poate comanda și dela administrația „Tribunei Poporului“.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Carte foarte importantă pentru membrii de direcțiune a tuturor institutelor școlare și a ori-cărora societăți pe acțiune. Costă 1 fl. 50.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

(88) 98—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Călan, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

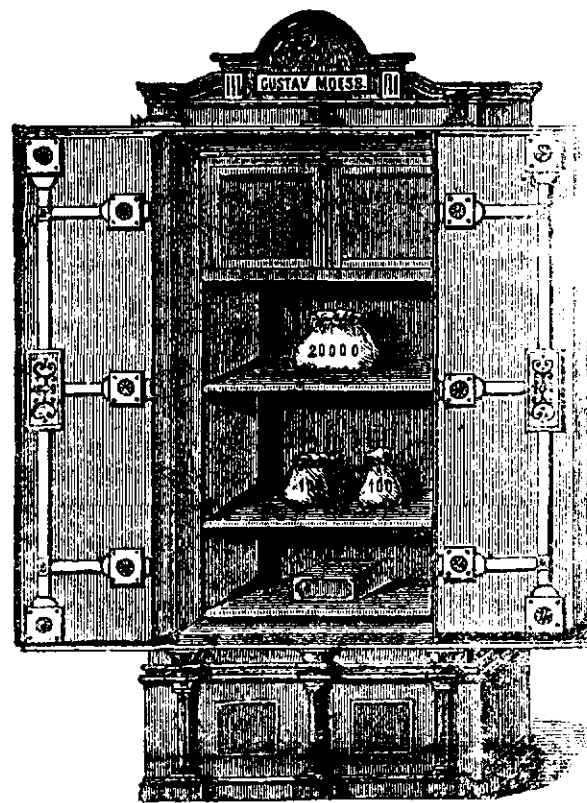
Imprumuturile sunt pe camete de 4% , $4\frac{1}{2}\%$ și 5% pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 220 42—56

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fă-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Fabrică de Casse.

În atelierul meu se construiesc

Casse de fer

obiceinute, din cel mai solid material, sigure contra focului și spargerei.

Casse-Panczer

pentru bănci, construite din cel mai veritabil oțel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meșteșugit pentru scopul acesta.

Garantez pe deplin că în termen de 24 ore aceste casse nu se vor pute găuri.

Rog deci On. public, care are trebuință de Casse de fer, să mă onoreze cu încrederea și cu comanda sa, asigurându-l că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserici și comune liferez casse pe lângă solvire în rate după învoială.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Cu disti să stimă:

GUSTAW MOESS

fabrică de casse

SIBIU Strada Poplăcei-mari Nr 8.

366 6—